NAŠ TEDNIK

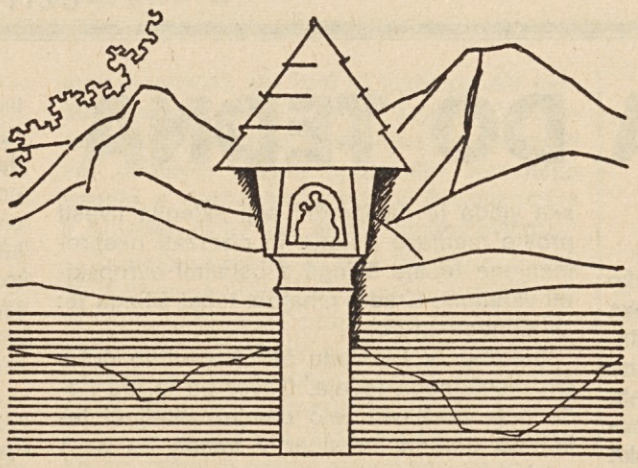

KULTURNO POLITIČNO GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P. b. b.

LETNIK XXIII. / ŠTEVILKA 36 CELOVEC, DNE 2. SEPTEMBRA 1971 CENA 2.50 ŠILINGA

Staršem v premislek pred začetkom šolskega leta

Dolge šolske počitnice se naglo pomikajo proti koncu. Še slab teden in začetek novega šolskega leta bo tu. Večji del dijakov se bo vrnil v šolske klopi svež, spočit in poln novih telesnih in duševnih moči za premagovanje težav pri delu in učenju in le manjši del se še napreza in poti, da popravi, česar med šolskim letom ni zmogel napraviti, in si med tem naprezanjem in potenjem nabira znanje, ki mu bo potrebno pri navezovanju na novo učno snov v naslednjem razredu.

Za starše bodo nastopile ponovno skrbi pri pripravljanju otroka iz počitka k delu in ponoven trepet jih bo zajel pri nenehnih vprašanjih, kako bo z otrokom doma, zunaj doma in v šoli, ali bo izvrševal domače naloge ali ne, ali se bo učil ali ne, ali bo izdelal ali ne, in vse to bo povzročalo marsikod napetost in priganjanje k delu in učenju.

Le redki so dijaki, ki vsak hip in ob vsaki priložnosti izpolnijo najprej svoje dolžnosti in nato šele iščejo zabave in razvedrila, ki jih prav nič ne moti pri delu in učenju to, kar se dogaja okoli njih ali kje drugod, in je vsaka njihova misel povezana z delom, ki ga imajo pred seboj. „Blagor staršem, ki imajo take otroke, da jim napravljajo samo veselje in zadovoljstvo," slišimo med vzdihi govoriti starše, ki, žal, takih otrok nimajo. „Zakaj niso tudi naši otroci taki? Kaj smo zagrešili, da so naši otroci drugačni? Kaj naj napravimo, da se bodo spremenili?"

Težko je odgovoriti na vsa ta vprašanja hkrati, pa tudi na posamezna dostikrat ne najdemo takoj točnega odgovora, zato se je treba ob takih vprašanjih ustavljati, poseči včasih daleč nazaj in poiskati in ugotoviti, kje so vzroki za otrokovo nepravilno vedenje in ravnanje. Ob takem ugotavljanju bomo gotovo zadeli nekje na svoje lastne napake in na nepravilno ravnanje — na popuščanje, preveliko odpuščanje in razvajanje — napake, ki so našle potem v otroku svoj odsev v njegovem vedenju in ravnanju.

Človek je po svoji naravi bolj nagnjen k slabim kot dobrim lastnostim, zato ga je treba že od prvih let, kakor hitro se začne zavedati, vzgajati in mu z nasveti, napotki, navodili in dobro spodbudno besedo pomagati, da si zavestno prisvoji lepe lastnosti. Med temi lepimi lastnostmi, ki jih je treba že v otroku vzgojiti, sta zlasti čut odgovornosti do izpolnjevanja dolžnosti in pravilen, spoštljiv odnos do dela in učenja, in vzgajati ju je treba v njem toliko časa, da mu postaneta navada in del vsebine njegovega življenja. Prav tako mu je treba zgodaj vcepiti zavest, da dela tudi zase, za svojo bodočnost, za

(Nadaljevanje na 5. strani)

Kmalu stiki Moskva - Jeruzalem

V Izraelu so se v zadnjem času razširile govorice, da bo prišlo med Moskvo in Jeruzalemom do ponovnih stikov — ti so bili namreč pretrgani med šestdnevno vojno — med Moskvo in Jeruzalemom. Čeprav je izraelsko zunanje ministrstvo vesti o tajnih razgovorih glavnega direktorja zunanjega ministrstva Gideona Rafaela s sovjetskimi politiki v Laplandu na Finskem, v ponedeljek zanikalo, je le-to uradno priznalo, da so v teku drugi stiki.

Tako je že prejšnji teden sovjetski „Mirovni odbor" povabil v Moskvo neko izraelsko delegacijo. Ob tej priložnosti so debatirali tudi o „sovjetsko-izraelskih odnosih". Sedaj je Sovjetska zveza presenetila svet s tem, da je povabila tja izraelsko zdravniško delegacijo. Trenutno pa se nahaja v Moskvi skupina izraelskih čebelarjev.

Sovjetska zveza je bila v preteklih mesecih v bližnjevzhodnem sporu potisnjena v defenzivo, ker ji ni uspelo svoj vpliv uveljaviti niti pri Izraelcih niti pri Arabcih. S ponovno navezavo odnosov z Jeruzalemom, pa bi sovjetska zunanja politika pridobila na pomenu in elastičnosti.

Zdi se, da je tudi Izraelu mnogo do tega, da bi se zopet pobotal s Sovjetsko zvezo. Izraelski tisk že nekaj časa ne piše več napadalno o judovski politiki Moskve.

Globašani protestirajo

Zadnjo nedeljo je bilo v Globasnici odprtje ter blagoslovitev novozgrajenega gasilskega doma. Tega slavja so se udeležili med drugim tudi deželni glavar Sima, župan Železne Kaple deželni poslanec Lubas ter velikovški okrajni glavar Wagner. Medtem ko je globaški župan Sadjak posvetil svoj govor problemom domače občine, je slavnostni govornik Sima pretežno obravnaval vprašanje slovenske narodnostne skupine ter pridigal toleranco.

Slovenski frakciji Krščanska demokratska stranka ter Lista slovenskih kmetov in delavcev se tega slavja iz protesta nista hoteli udeležiti. Sestavili sta pismo, ki sta ga poslali tako globaškemu županu, kot tudi deželnemu glavarju. V tem pismu so navedeni vzroki, zakaj se zgoraj imenovani frakciji nista hoteli udeležiti slavja. Dobesedno se glasi pismo takole:

Globasnica, dne 5. avgusta 1971

Zahvalimo se za vabilo, ki smo ga ob priliki otvoritve gasilskega doma v Globasnici sprejeli.

Obenem pa sporočamo, da se zgoraj omenjeni frakciji ne bosta udeležili slavnostne otvoritve.

Zaradi:

a) negospodarskih postopkov, ki so se dogodili na zadnji občinski seji pod točko 14.

b) vabil, ki so bila izdana samo za Nemce, ki pa nikakor niso v skladu mirnega sožitja in smislu tolerance.

c) nejasnosti napisa na novem gasilskem domu.

Iz tega boste razumeli naše stališče, ter Vas prosimo, da nas oprostite.

Za Krščansko demokratsko stranko:
Alojz Gregorič
Janez Hudl
Za Listo kmetov in delavcev :
Stanko Božič
Reimund Greiner

Opozarjamo, da se bomo z vprašanjem gasilskega doma ter z njim povezano globaško občinsko politiko v eni izmed prihodnjih številk podrobneje bavili. Hkrati bomo tudi zavzeli stališče do izjav deželnega glavarja.

Strahotna pomorska nesreča

V soboto je zgorel grški trajekt „Heleanna". Doslej so potegnili iz morja 31 trupel, žrtev strahotne pomorske nesreče, ko se je vnel grški trajekt, ki vozi na progi Patras—Ancona, in ko je bil oddaljen 20 milj od italijanske obale. Požar se je vnel — eksplodirala je plinska jeklenka — zaradi nezaslišene nemarnosti grškega brodarja.

Italijansko ministrstvo za mornarico je izdalo uradno poročilo, da je bila pomoč ponesrečencem izredno hitra in učinkovita (okrog 50 potniških in italijanskih vojaških ladij). Rešili so 1086 oseb, medtem več Avstrijcev. Koliko je bilo na trajektu ljudi, ni znano, ker še niso prejeli iz Patrasa seznama potnikov, ki so bili vkrcani na ladji. 266 oseb je v bolnišnicah na preventivnem zdravljenju. 64 oseb pa je v bolnišnicah, ker je njihovo zdravstveno stanje zelo resno.

KRATKE VESTI

● **Do konca prejšnjega tedna** so na vsem svetu zabeležili 7500 novih obolenj kolere. Računajo, da je 800 ljudi umrlo. Od začetka leta do sedaj je bilo zabeleženih 116.487 primerov kolere. 18.329 oseb je umrlo. Te podatke je dala mednarodna zdravstvena organizacija.

● **Beirutski dnevnik Al Nahar piše,** da bo emirat Katar razglasil svojo neodvisnost v nedeljo, 5. septembra.

● **Poplave, ki so se razširile** po močnem monsumskem deževju na severnih in vzhodnih področjih Indije so zahtevale že kakih 400 žrtev.

● **Kača dolga 2 metra** in z glavo kot „lubenica" je pognala v paničen beg vaščane in gasilce, ki so gasili gozdni požar pri vasi Benevento v Apeninih (Italija). Najpogumnejši so se le pognali za „pošastjo", vendar brez uspeha. Strokovnjaki menijo, da je to vrsta kače, ki je nekoč živela v Apeninih in je sedaj že skoraj izumrla.

● **Naslednja ameriška ekspedicija „Apollo 16"** bo krenila na Luno čez sedem mesecev. Astronavti "Apolla 16": Young, Mattingly in Duke bodo odleteli na Luno 17. marca leta 1972, ob 17.12 po srednjeevropskem času. Na Zemljo se bodo vrnili dvajset dni pozneje. „Apollo 16" bo predzadnja misija v okviru programa za raziskovanje Lune. „Apollo 17" pa bo poletel na Luno decembra 1972.

● **V Postojnski jami** pričakujejo v septembru desetmilijonskega obiskovalca. Ob tej priložnosti bo kulturno-zabavna prireditev, na kateri bodo nagradili desetmilijonskega obiskovalca in tista dva, ki bosta tik pred njim in za njim. 150 let so čakali na tega desetmilijonskega obiskovalca.

● **Indonezijske oblasti so napovedale,** da bodo do konca septembra izpustile 6000 političnih jetnikov, ki jih dolžijo, da so komunisti. V ječah bi tako ostalo še 39.000 političnih jetnikov, od katerih bo morda osvobojenih do konca leta 16.000. Izvedelo pa se je, da je v indonezijskih zaporih kar 75.000 do 90.00 političnih jetnikov, ki so bili zaprti, ne da bi jim sodili.

● **Ameriška vojska** preizkuša novo pešadijsko orožje. Gre namreč za izstrelek, ki so ga izdelali iz neradioaktivnega urana. Spričo visoke specifične teže urana (dvakrat večja kot tista iz jekla, in poldrugikrat večja kot tista iz svinca) ima ta izstrelek izredno jako prebojnost.

● **Le 3 od 34 potnikov** in članov posadke madžarskega potniškega letala „Iljušin 18", ki je v nedeljo zvečer zgrešilo letališče v Kopenhagnu in padlo v morje, so preživeli hudo nesrečo.

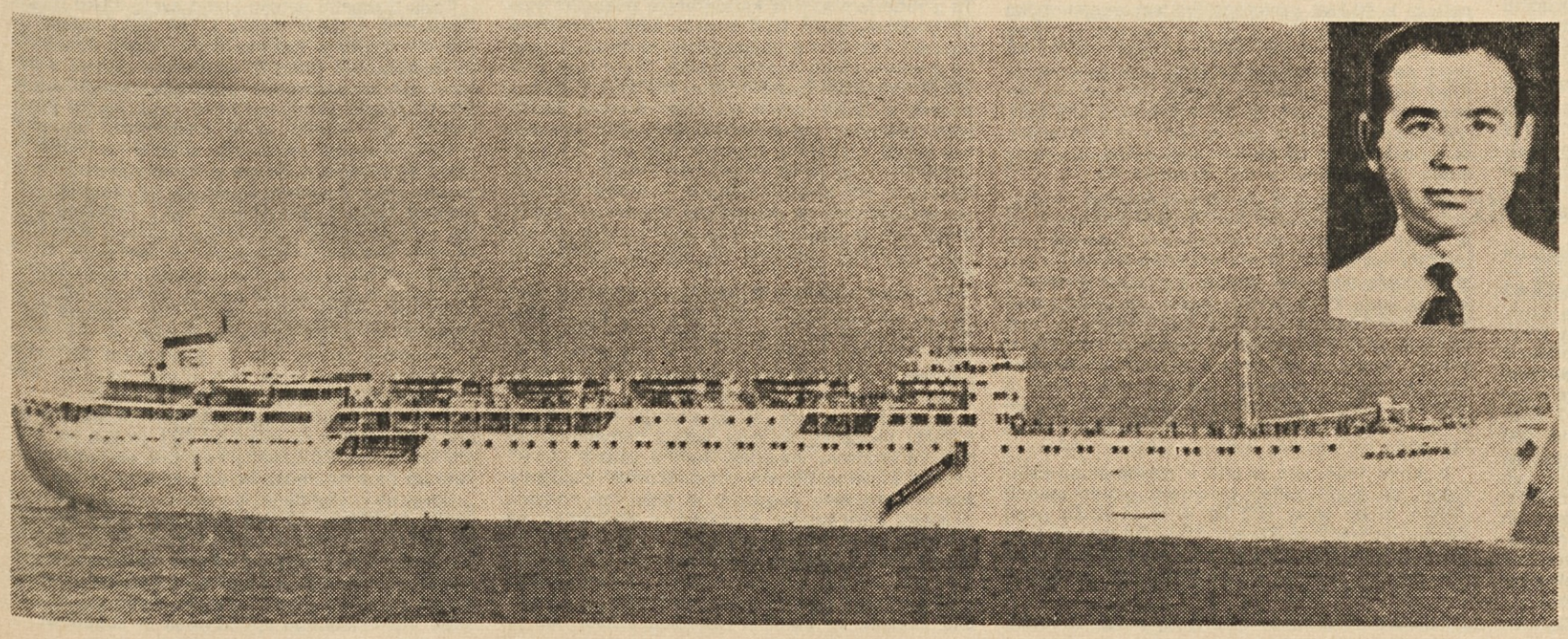

To je bila „Heleanna", ki je v soboto zgorela v Jadranskem morju pred italijansko obalo. Razvaline so vlačilci ob razburkanem morju odvlekli v italijansko pristanišče Brindisi. Trajekt je dolg 170 metrov in je bil nekoč petrolejska ladja, ki so jo pozneje predelali v potniško. Kot zadnji je zapustil krov kapitan Dimitrios Anthiapas (slika zgoraj, desno). Ker se je ogenj naglo širil, je kapitan ob 6.20 po radiu predal signal „SOS". Ladja je bila blizu obale, zaradi česar so znak za pomoč čule številne italijanske ter druge potniške in tovorne ladje. Ta huda pomorska nesreča spominja na katastrofo, ki se je pripetila decembra 1966. Tedaj je potonil grški trajekt „Heraklion" pred otokom Kreto, 266 ljudi je našlo smrt v morskih valovih.

OD TEDNA DO TEDNA

NA GORIŠKIH CESTAH SLOVENSKI NAPISI

Goriška pokrajinska svetovalca Marko Waltritsch in dr. Sergio Semola, pripadnika socialistične stranke sta pozvala pokrajinsko upravo, naj čim prej namesti dvojezične napise na pokrajinskih in turističnih cestah, speljanih na vseh področjih goriške pokrajine, kjer živijo Slovenci. To naj pokrajinska uprava stori v smislu resolucije o vprašanjih slovenske narodne skupnosti, katero je junija letos odobril sam pokrajinski svet, za njim pa še deželni nadzorni odbor. Resolucija namreč predvideva, da se povsod, kjer živijo pripadniki slovenske narodne skupnosti obnovi „originalna toponomastika“.

SKUPNOST NEODVISNIH?

Švicarski predsednik ter hkrati obrambni minister Gnägi je predlagal, naj bi Švica, Avstrija in Švedska ustanovile skupnost za oboroževanje. Že nedavno je švicarska vlada predlagala skupne vojaške vaje na avstrijskem ozemlju, ker pa je tedaj avstrijski kancler Kreisky zahteval, naj bi na manevrih uporabljali samo avstrijski material, je Švica predlog umaknila. Avstrijski kancler je dal razumeti, da mu je švicarski predlog všeč. Tujim komentatorjem se zdi vendarle ta predlog čuden, ko pa se po svetu širi vedno bolj volja po razoroževanju.

POLOŽAJ V ZDA PO NIXONOVIH UKREPIH

V ZDA se širi odpor proti notranjim konjunkturnim ukrepom predsednika Nixona. Po odločnem stališču sindikatov, da bodo nadaljevali s stavkami, čeprav jih je Nixon pozval naj prekinejo stavke v prihodnjih 90 dneh, je guverner Teksasa Preston Smith izjavil, da je zamrznjenje plač in cen krivičen, nepošten in neuresničljiv ukrep. Smith je poudaril, da ne bo sodeloval pri uveljavljanju Nixonovih ukrepov, ki predstavljajo grobo kršitev zakona in ustave Teksasa.

Glasnik Bele hiše Ziegler je na odpor sindikatov in teksaškega guvernerja proti zamrznjenju cen in plač izjavil, da bodo vladne sklepe uveljavili v vsej državi.

NOBENEGA SPORAZUMA V BRUSLJU O KRIZI DOLARJA MENJALNI TEČAJI OSTANEJO NESPREMENJENI

Sestanek zakladnih ministrov EGS v Bruslju, na katerem so razpravljali o valutnih vprašanjih v zvezi s krizo dolarja, ni prinesel nobenega konkretnega zaključka in bodo zato menjalni tečaji zahodnoevropskih valut do dolarja ostali na stari osnovi:

Avstrijski šiling: Avstrijska valutna politika hoče ohraniti čim stabilnejši šiling. Avstrijska vlada je na izredni seji sklenila uvesti prosto menjavo dolarja in obdržati nespremenjene tečaje šilinga z ostalimi evropskimi valutami. Uradni nihajoči tečaj šilinga je: 24 šilingov za dolar.

Šterling: V Londonu še niso točno določili menjalnega tečaja. Govor pa je, da bodo baje uveljavili zelo omejen nihajoči tečaj do dolarja, in sicer v mejah do 3—4 odstotke navzgor ali navzdol.

Francoski frank: Francozi so se odločili za dvojni tečaj svoje valute: stalen tečaj, ki bo veljal za trgovinske posle; za gibanje kapitalov pa nihajoči tečaj po zakonu povpraševanja in ponudbe.

Nemška marka: obdržala bo svoj nihajoči tečaj, ki ga je zahodnonemška vlada uveljavila preteklega maja.

Holandski goldinar: njegov tečaj ostane še vedno nihajoč, kot so sklenili preteklega maja.

Belgijski frank: prilagodil se bo francoskemu menjalnemu režimu z dvojno menjavo.

Italijanska lira: uradni tečaj lire ostane nespremenjen, kot je bil pred zaporo menjalnega tržišča, in sicer 617,60 lire za dolar.

V BOSNI-HERCEGOVINI

so te dni izvršni organi predsedstva konference zveze študentov in zveze mladine ostro nastopili proti nacionalističnim in šovinističnim študentom, ki rovarijo proti politiki Zveze komunistov Jugoslavije, Zveze komunistov Bosne in Hercegovine in Zveze komunistov Hrvatske. Kaže, da iščejo pri tem opore v krogih ljudi, ki so bili v preteklosti že obsojeni zaradi protidržavnega delovanja.

POMORSKO POVELJSTVO NATO BO ŠLO V NEAPELJ

V Bruslju je odbor za obrambne načrte sklenil, da preselijo generalno poveljstvo pomorskih sil NATO (Atlantske zveze) za južno Evropo z Malte v Neapelj. V uradnem poročilu je rečeno, da gre za odraz stališč malteške vlade, da se spremenijo odnosi z NATO.

V Neaplju je sedaj že vrhovno združeno poveljstvo za južno Evropo in vrhovno poveljstvo letalskih sil za isto področje, kateremu se bo sedaj pridružilo še vrhovno poveljstvo pomorskih sil, ki pa razpolaga samo s petimi ladjami in zaposluje okrog 300 vojakov in civilistov.

ANGLEŽI ZAVRNILI SOVJETSKI PREDLOG

Iz londonskih diplomatskih krogov se je zvedelo, da je Velika Britanija zavrnila sovjetski predlog z dne 15. junija letos za sklicanje konference petih jedrskih sil (Združene ameriške države, Sovjetska zveza, Velika Britanija, Francija in Kitajska) o jedrski razorožitvi. Prvotno so bili Angleži zatrdili, da so pripravljeni udeležiti se te konference pod pogojem, da se je udeležijo tudi ostale omenjene države. Vendar je Kitajska konec julija zavrnila predlog o konferenci ter obtožila Moskvo in Washington, da nenehno jačita svoj jedrski potencial.

SVET ZA USKLADITEV KATOLIŠKIH DOBRODELNIH ORGANIZACIJ

V Vatikanu bodo ustanovili papeški svet „Cor unum“, ki naj bi usklajeval delovanje katoliških dobrodelnih organizacij po vsem svetu. Predsednik sveta bo državni tajnik kardinal Villot. Neki francoski list poroča iz Vatikana, da je ta sklep zbudil nevoljo pri nekaterih organizacijah, češ da odkriva centralizacijo. Pariški list meni, da so te domneve brez podlage. Pravzaprav gre za ustanovo, o kateri so že razpravljali na škofovski sinodi leta 1969. Nova ustanova ima tudi namen pripomoči do dialoga med dobrodelnimi in drugimi organizacijami, ki so potrebne podpore z njihove strani.

KDO BO SPREMLJAL NIXONA NA KITAJSKO

V Washingtonu že izbirajo spremljevalce in politične svetovalce, ki bodo spremljali predsednika Nixona na potovanju v Peking. Kot je znano je Nixon napovedal, da bo še pred majem leta 1972 obiskal Kitajsko. (Naš list je v št. 30 podrobno pisal o tej senzacionalni diplomatski pobudi po koncu 2. svetovne vojne.) Med pristaši opozicije, bo senator Hugh Scott, med predstavniki večine pa bo senator Mike Mansfield. Hugh Ccott je tudi pisec knjige o kitajski umetnosti.

KITAJSKA IN BALKAN

V preteklih dneh je dospelo v albansko prestolnico Tirano vojaško odposlanstvo iz Kitajske. Še poprej se je bilo ustavilo v Romuniji, kjer ga je sprejel obrambni minister. Širi se glas, da namerava kitajski predsednik Ču En Lai opraviti obisk v Albaniji, Romuniji in Jugoslaviji, in sicer jeseni letos. Države varšavskega pakta smatrajo takšen obisk za odkrito provokacijo nasproti Sovjetski zvezi.

MED KITAJSKO IN IZRAELOM

Izraelski in zahodni tisk sta razširila vest, da se Kitajska in Izrael skrivno pogajata glede navezave medsebojnih diplomatskih odnošajev. Uradno glasilo kitajske partije pa je to vest ostro zanikalo in med drugim poudarilo, da Kitajci „odločno podpirajo arabsko ljudstvo, ki se bori proti izraelski napadalnosti“.

SVETOVNI MIR PO PRAVU

V Beogradu je bila pretekli mesec V. mednarodna konferenca, ki jo je organiziral center „Svetovni mir po pravu“ in katere se je udeležilo okrog 2000 pravnikov 100 držav. Konferenco je začel predsednik glavne skupščine Organizacije združenih narodov Edvard Hambro, ki je zlasti razpravljal o vplivu okolja na človeka in človeške ustanove. Poudaril je zlasti, da so potrebni mednarodni dogovori za preprečitev okuženja zraka in voda. Delo je bilo razdeljeno med razne komisije, ki so obravnavale posamezne probleme, tako tudi vprašanje sklenitve mednarodnega sporazuma proti onesnaženju. Govorili so tudi o razvoju nerazvitih držav o prilagovanju novim pridobitvam tehnike in tehnologije itd.

POMIRJUJOČA IZJAVA IZ IZRAELA

Izraelski zunanji minister Aba Eban je izjavil, da po njegovem ne bo prišlo do ponovnega spopada z Egiptom. Izrael namerava sprejeti sicer ustrezne prepričevalne ukrepe. V prihodnjih tednih naj bi se nadaljevala politična pogajanja za dosego miru.

UMIK IZ VIETNAMA

Kaže, da bosta Avstralija in Nova Zelandija še letos umaknili vse svoje čete iz Vietnama. Z druge strani je Sovjetska zveza sporočila, da bo okrepila pomoč Severnemu Vietnamu.

INDIJSKA PREDSEDNICA INDIRA GANDHI

bo konec oktobra opravila vrsto uradnih obiskov v Združenih ameriških državah, Veliki Britaniji in Franciji, da bi seznanila tamkajšnje državnike s „pakistanskim vprašanjem“. Hladna vojna med Indijo in Pakistanom se namreč zaostruje.

TRIJE ARABSKI VODITELJI PODPISALI LISTINO ARABSKE ZVEZE

Predsedniki treh arabskih republik — Sadat (Egipt), Gedafi (Libija) in Asad (Sirija) — so po tridnevnih pogovorih podpisali ustanovno listino „Zveze arabskih republik“, ki povezuje Egipt, Libijo in Sirijo. Ustavo bo moralo potrditi še prebivalstvo z referendumom.

V skupnem zaključnem poročilu se ne omenjata sirsko-jordanska kriza in nasprotje med Huseinom ter palestinskimi gverilci.

„Cilj komaj ustanovljene zvezne države — ki naj bi postalo jedro celotne arabske združitve — je osvoboditev zasedenih arabskih ozemelj.“

OBE KITAJSKI V OZN

Ameriški poslanik v OZN je zahteval od glavnega tajnika U Tanta, da vključi v dnevni red prihodnjega jesenskega zasedanja vprašanje vstopa rdeče Kitajske in nacionalistične Kitajske v to svetovno organizacijo. Kaže, da je tudi Avstralija sprejela stališče o dveh kitajskih državah. Kitajsko bo priznal tudi Iran.

Nebesni vohuni znak nezaupanja med ZDA in Sovjetsko zvezo

V začetku 1965. leta so v ZDA razvili film, na katerem se je videl pešec v Moskvi, posnet iz ptičje perspektive. Posnetek je bil napravljen iz vesolja. „S primernim flimskim materialom se morejo z višine 200 km napraviti posnetki, na katerih se ne razločujejo le avtomobili, pač pa tudi njihove evidenčne tablice“ — zatrjuje H. Zimmer, šef za radioastronomijo in za opazovanje satelitov v zahodnoberlinskem astronomskem observatoriju. Na neki fotografiji, ki jo je posnel satelit, — tudi Zimmer — se je mogla razločiti celo prižgana cigareta v roki sovjetskega stražarja. Skoraj izključno je, da bi šlo za napako.

Obe velesili — ZDA in SZ — se med seboj „opazujeta“. In to s toliškno zavzetostjo kot še nikoli. ZDA potrošijo v ta namen na leto okoli 68 milijard šilingov v naši valuti in kar 136.114 njenih državljanov ali „najemnikov“ je v tej službi. Kremelj pa potroši v ta namen še več, okoli 80 milijard šilingov v naši valuti in ima na najrazličnejše načine zaposlenih v ta namen kar 150.000 ljudi.

Vohuni letajo danes po vesolju. Večkrat na mesec se z letalskega oporišča Wandenberg — 200 km severno od Los Angelesa — izstreljujejo opazovalni sateliti, seveda vsi v primerno krožnico. Izkazalo se je, da je najprimernejša krožnica tista, ki gre čez tečaje, kajti v tem primeru pride v poštev za opazovanje vsa zemeljska obla. Z oporišča Wandenberg vzleti vsaka dva tedna v vesolje umeten satelit vrste „discoverer“. Z oporišča Cape Kennedy pa so doslej izstrelili 263 vohunskih satelitov. Od 458 ameriških satelitov, kolikor so jih izstrelili od 1958. leta dalje, jih je okoli 65 odstotkov — vojaškega značaja. Od 155 „umetnih nebesnih teles“, kolikor jih je bilo izdelanih tako na vzhodu, kot na zahodu leta 1967, jih je 30 ostalo brez imena, kar pomeni, da so imela svoje tajne naloge, skratka, da so bila vohunska „umetna nebesna telesa“.

ZDA so, po lastnih izjavah, leta 1966 izstrelile 44 „vsemirskih stražarjev“. Tedaj so sateliti skoraj vsak teden po eden zgoreli v gornjih plasteh zemeljske atmosfere. Danes je življenjska doba posameznih satelitov daljša, najmanj 17 dni. Zaradi tega je 1968. leta krožilo okoli Zemlje 26 umetnih satelitov.

Sovjeti, ki v tej tihi vojni niso ostali Američanom dolžni, pošiljajo s svojega oporišča ob Aralskem jezeru najmanj 40 vohunov-robotov v vesolje na leto in vsak napravi najmanj 40 krožnih poti, t. j. 40-krat prefotografira severnoameriško celino. Na fotografiji, ki je bila posneta iz višine 120 km, se je moglo razločno videti, da je bil pred neko vilo nekega ameriškega predmestja pred nedavnim pokošen travnik, da ima ta vila telefonski priključek, da je lastnik vile tudi lastnik avtomobila, da je pot, ki vodi v garažo, posuta s peskom, da se na vrvi suši perilo, da imajo ljudje, ki stanujejo v vili, televizor itd.

„Lahko trdimo, da je danes povsem možno, da bi človek iz vesolja bral časopis na Zemlji“ — je izjavil neki ameriški strokovnjak. Ameriški sateliti so davno pred prvim kitajskim atomskim poskusom, že leta 1964, opazili v puščavi Sinkijang kolone ljudi, ki so gradile ceste, delavska naselja in oskrbovalna središča. Ugotavljeno je tudi bilo, da je 5 teh gradbišč dejansko kamuflaža, katere namen je bil zavesti ameriške vohunske satelite. Danes „nebeški“ vohuni vrste „823“ s pomočjo rentgenskih inštrumentov ne kontrolirajo le Sovjetske zveze, pač pa tudi Kitajsko in — Francijo.

V juniju 1958. leta je bilo v Washingtonu sklenjeno, da bodo začeli izdelovati umetni satelit „vela“, ki bo težak 660 kg in ki bi krožil okoli Zemlje na višini 96.500 km. Izključni namen tega „vohuna“ je bli, kontrolirati atomske poskuse. Prvi tovrstni satelit je bil dokončan in izstreljen šele 1963. leta.

Britanski znanstveniki so tedaj očitali Ameriki, da si je z vesoljskim vohunstvom prilastila nezakonito prednost pri odkrivanju zemeljskih rudnih bogastev. Ameriške družbe bodo pokupile za neznatno ceno velikanska ozemlja, ki jih geologi še niso raziskali in niso zato „zanimiva“. Edino Američani morejo na osnovi fotografij iz vesolja vedeti, s čim ta področja razpolagajo, koliko je v njih nafte, rud itd.

S pomočjo infra rdečih žarkov se ne razlikujejo le pšenična od riževih polj, pač pa se razlikuje tudi bolno klasje od zdravega. Najmodernejši sateliti s serijsko šifro „949“ snemajo fotografije z infra rdečimi žarki in nato filmski material pošiljajo na Zemljo tako, da odvržejo „pakete“, ki jih lovska letala prestrežejo v zraku.

Posebna izvedba satelita „949“ je satelit „770“. Ta z radarjem snema kartografske posnetke vsega sovjetskega in kitajskega ozemlja. Radarska naprava sestoji v principu iz dolge tanke antene na gornjem členu nosilne rakete. Njeni žarki prodirajo tudi skozi goste oblake. Na znak z Zemlje po treh ali štirih tednih satelit odvrže nad Pacifikom „zabojček“, ki ga prestrežejo ameriška lovska letala. Radarske naprave odkrijejo krožnico „zabojčka“, ko je še visoko nad Zemljo. In tedaj vzletijo v tej smeri letala, ki v zraku ujamejo „zaboj“. Seveda je to možno, ker se pri 15.000 metrih višine odpre oranžno padalo, tako da prihaja vohunski material na Zemljo razmeroma počasi.

Kakovost fotografij iz vesolja ni le tajna, pač pa še več kot tajna. Zna se npr., da družba Northrob izdeluje 70-mm kamero z žariščno razdaljo objektiva od 508 cm, ki bi mogla razločno posneti 3-metrski objekt z razdalje 320 km. Satelitske kamere pa so baje še boljše.

In vendar sateliti, ki iz vesolja fotografirajo objekte na Zemlji, še niso najbolj pomembna vohunska sredstva. Ameriški umetni sateliti „feret“ morejo z višine 160 km „prisluškovati“ običajnemu telefonskemu pogovoru in nato ves pogovor prenesti sprejemnim postajam v Kaliforniji, na Havajih, ali v New Hampshiru. Približno 56 kg teže krogle s svojimi krožnicami od 145 do 400 km od Zemlje močno ovirajo „sovražnikove“ kratkovalovne oddaje. Kako je razvita ta vohunska tehnika, bo pokazal naslednji primer: Ko je pred nedavnim Severna Koreja zrušila neko vohunsko letalo, je bila kot razlog navedena kršitev nacionalnega zračnega prostora. Nixon je trdil, da to ni res. Pa ne samo ameriške, pač pa niti sovjetske niti severnokorejske radarske naprave niso registrirale kršitev zračnega prostora. Vse radarske naprave so kazale isto — nič. Z drugimi besedami, z elektronskimi napravami se more ugotoviti celo to, kaj „sovražnikove“ sile vidijo na svojih radarjih. Iz tega izhaja, da moremo danes kontrolirati že to, kar kontrolira nasprotnik.

Sovjetski umetni sateliti so baje izdelani tako, da izvršujejo naloge, kakršne vršijo ameriški sateliti vrste „770“ in „920“. Gre za vohunske satelite, opremljene s fotokamerami.

Toda ti umetni sateliti imajo svojo šibko točko. Nasprotnik odkrije, čemu je bil neki satelit izstreljen, oziroma kakšno nalogo ima. Vohunska TV in vohunski radio iz vesolja ne prideta v poštev, ker ju nasprotnik prestreže. Američani in Sovjeti iščejo sedaj možnost, kako uničiti informacije, do katerih pride nasprotnik. Uničenje nasprotnikovega umetnega satelita je verjetno cilj sovjetskega poskusa s spojitvijo satelita v vesolju. Prvi tovrsten uspeh je bil dosežen 30. oktobra 1967 s „kozmosom 186“. Približno leto dni prej so nekaj podobnega napravili Američani. Prvi poskus s satelitom — morilcem so v oktobru 1968. leta napravili Sovjeti, ko so izstrelili „kozmos 248“ in dan zatem „kozmos 149“. Ko se mu je približal „kozmos 249“ je „kozmos 248“ eksplodiral. Drugi podoben poskus so napravili v novembru istega leta s „kozmosom 252“. Po ameriških podatkih je bilo doslej najmanj 200 „kozmosov“ vohunov.

In ti „kozmosi“ drvijo z brzino 30.000 km na uro okoli Zemlje na višini od 220 do 550 km. Kadar letijo nad ZDA, letijo vedno s perigejsko višino, to se pravi tedaj, ko so najbližje Zemlji.

Še in še je podatkov, ki govore o tem tako kočljivem problemu, ko dve supersili vodita strahotno vohunsko vojno iz vesolja. Verjetno se ZDA in SZ tako dobro poznata, da se dejansko druga drugo „spoštujeta“. Čeprav je vohunska vojna boljša od prave vojne, smo še daleč od resničnega medsebojnega spoštovanja in zaupanja.

Slovenska kapela v Washingtonu blagoslovljena

Skoraj tri tisoč Slovencev z raznih delov sveta se je zbralo ob prazniku Marijinega vnebovzetja v ameriškem glavnem mestu k blagoslovitvi kapele brezjanske Marije Pomagaj v ameriškem narodnem svetišču Marijinega brezmadežnega Srca. Največje zanimanje je sevedga vladalo za skupino iz Slovenije in zamejstva, ki je priletela v petek popoldne in štela 169 romarjev, kajti ameriški Slovenci so iskali med njimi vsak svoje znance in sorodnike. Poleg škofov dr. Maksimilijana Držečnika iz Maribora in dr. Janeza Jenka iz Kopra je prišlo še 10 duhovnikov iz Slovenije. Koroške Slovence so zastopali trije odborniki celovške Mohorjeve družbe: g. Kristijan Srienc iz Šmihela, g. Avguštin Čebul iz Št. Lenarta pri Sedmih studencih in g. Franc Hudl iz Celovca. Tudi g. Vinko Zaletel je bil med njimi. Iz Rima je prišel msgr. dr. Jezernik, iz Nemčije pa izseljeniški duhovnik dr. Franc Felc iz Stuttgarta. Južno Ameriko sta zastopala msgr. dr. Anton Orehar iz Argentine in g. Ludvik Tomazin iz Čila.

Posvetitev oltarja in slavnostna akademija

V soboto ob eni popoldne je škof dr. Držečnik ob asistenci rektorja svetišča msgr. Williama McDonougha in številnih duhovnikov posvetil oltar nove kapele, nato pa na njem daroval prvo najsv. daritev skupaj s šestimi slovenskimi duhovniki, ter imel lep govor o Mariji Pomagaj. **Vse navzoče je pogled na milino Marijine slike in harmonično ureditev kapele globoko prevzel.**

Ob petih je bila v nabito polni dvorani Sheraton hotela slavnostna akademija. Pevska zbora „Korotan" in „Zarja" iz Clevelanda sta pod vodstvom ing. Frančka Gorenška dovršno prepevala zbrane pesmi, med katere so bili vpleteni prizori kot „Krst pri Savici" v režiji Viljema Čekute iz Toronta, „Preljubo veselje" v počastitev škofa Slomška v režiji dr. Jerka Gržinčiča in „Baragu v spomin", kjer je p. Bertrand Kotnik, OFM, prebral nekaj odlomkov iz Baragovega katekizma v čipevščini. Zadnja prizorčka sta še posebno prišla do veljave, ker sta bila na akademiji navzoča oba naslednika božjih služabnikov Slomška in Barage, mariborski škof dr. Držečnik, ki je na odru skupaj s clevelandskimi otroki pel „Preljubo veselje", in marquettski škof Salatka.

Po akademiji je bil banket, ki se ga je udeležilo 1130 gostov. Predsednik odbora za slovensko kapelo Jože Nemanič iz Clevelanda je pozdravil vse navzoče in se vsem darovalcem zahvalil. Med govorniki sta bila oba slovenska škofa, škof Blanchette iz Jolieta, ki ima v svoji škofiji veliko Slovencev in naše „ameriško Brezje": Lemont, in škof Salatka iz Baragove dežele, ki je poudarjal ne le Baragove zasluge za krščanstvo v njegovi sedanji škofiji, marveč tudi njegovih dveh naslednikov na škofijskem sedežu, obeh slovenskega rodu. Najbolj pa sta poslušalce razvnela nekdanji ameriški senator in petkratni guverner ohijske države Lausche s svojo ribniško šaljivostjo in z angleškim govorom, v katerem je slavil slovensko delavnost in poštenost, ter rektor Marijinega svetišča, ki ni mogel prehvaliti Slovencev zaradi njih neomajne zvestobe do vere in ljubezni do nebeške Matere Marije.

Mariborski škof opravi obred blagoslovitve

V nedeljo, točno ob eni je škof dr. Držečnik ob asistenci petih škofov in nad 50 duhovnikov začel obred blagoslovitve slovenske kapele in imel kratek govor, na kar se je med petjem Marijinih pesmi ljudstvo začelo pomikati v gornjo cerkev, da je zasedlo prostore v ogromni baziliki. Med zvoki mogočnih orgel, ki jim je maestro dr. Jerko Gržinčič znal izvabiti najlepše glasove, in petjem „Korotana" pod vodstvom ing. Gorenška se je začel sprevod pomikati skozi ogromno cerkev. Najprej križ s svečarjema, vsi v narodnih nošah, nato zastavonoše ameriške, papeške in slovenske zastave, tudi v narodnih nošah, katerim je sledilo nad sto narodnih noš, med njimi lepo število belokranjskih, za njimi redovnice in dolga vrsta duhovščine s škofi, najprej tisti, ki niso somaševali, nato somašujoči in za njimi člani odbora za slovensko kapelo. Vsi ti so dobili prostor v prezbiteriju okrog oltarja, na katerem se je brala sv. maša.

Največja katoliška cerkev v Združenih državah se je s Slovenci napolnila do zadnjega kotička, da mnogi niso dobili sedežev, čeprav so bili ob klopeh postavljeni še dodatni stoli.

Ko so bili vsi na svojih prostorih, je washingtonski pomožni škof John S. Spence prebral brzojavko sv. očeta, v kateri Slovencem čestita, da so postavili v washingtonskem Marijinem svetišču kapelo Marije Pomagaj z Brezij, in vsem navzočim na blagoslovitvi pošilja apostolski blagoslov. Msgr. dr. Jezernik je isto prebral v slovenščini. Zlatomašnik g. Matija Butala iz Jolieta je nato bral slovensko posvetitveno spomenico, msgr. Al. Baznik pa angleško, na kar se je začela sv. maša, ki jo je daroval škof dr. Držečnik skupaj s škofom dr. Jenkom in 42 slovenskimi duhovniki. Prvo berilo je po slovensko bral Viljem Čekuta iz Toronta, drugo pa po angleško preds. odbora za slovensko kapelo Jože Nemanič iz Clevelanda. Evankelij je pel msgr. dr. Anton Orehar iz Argentine.

Slovenska kapela — vez med staro in novo domovino

Po slovensko je pridigal škof dr. Držečnik, ki je navdušeno govoril o naši nebeški in zemeljski domovini, pa tudi o novi domovini izseljencev. „Vendar vas, ki ste si tukaj ustvarili novo domovino", je nadaljeval, „vežejo tesne vezi s staro domovino: ne samo vezi krvnega sorodstva, ne samo spomin na prednike, ampak zlasti krščansko izročilo. V novo domovino ste prinesli s seboj vero, Kristusov evangelij, ljubezen do Boga in božje Matere. Kot naši predniki v stari domovini, ste tudi vi tukaj gradili cerkve, ustanavljali slovenske župnije. V spomin 1200-letnice pokristjanjenja Slovencev ste postavili krasen spomenik: slovensko kapelo v narodnem svetišču Brezmadežne v Ameriki, ki je bila danes blagoslovljena."

Angleško pridigo je imel čikaški pomožni škof Thomas Grady, ki je govoril o pokristjanjenju Slovencev pred 1200 leti in o prizadevanju ameriških Slovencev, da bi kot spomin na to postavili kapelo brezjanske Marije Pomagaj v ameriškem narodnem svetišču. Bil je namreč rektor svetišča ob času, ko so začeli s prvimi pripravami za to.

Molitev vernikov smo molili „v duhu združenih z rojaki v stari domovini, zbranimi na mednarodnem Marijanskem kongresu pri Mariji Bistrički". Da je mogla več ko dvatisočglava množica prejeti sv. obhajilo, so ga delili tudi po stranskih kapelah po cerkvi. Na koru je prepeval pevski zbor „Korotan" pod vodstvom ing. Gorenška, najbolj pa je donelo po velikanski baziliki, ko smo zapeli kakšno Marijino ljudsko pesem, ob mojstrski spremljavi mogočnih orgel pod prsti dr. Gržinčiča.

Po maši so bile še pete litanije Matere božje in zahvalna pesem, ki je zares iskreno kipela iz več ko dva tisoč slovenskih src v zahvalo Bogu, za dan, ki nam ga je dal. S tisto tako priljubljeno „Marija, skoz' življenje" je bila slovesnost zaključena in začel se je premikati sprevod izpred oltarja na stopnišče pred cerkvijo za slikanje.

Večina rojakov se je takoj odpeljala na svoje domove z avtobusi, ki so jih že čakali pred svetiščem, le romarji iz Evrope so še prenočili v Washingtonu in se v ponedeljek odpeljali v New York, od koder so v torek odleteli v Cleveland, kjer so imeli zvečer v cerkvi sv. Vida koncelebrirano mašo, nato pa v šolski dvorani sprejem. V sredo so zjutraj bili pri sv. maši v cerkvi Marije Vnebovzete in se od tam odpeljali k Niagarskim slapovom, v četrtek pa v Toronto, da so imeli sv. mašo v cerkvi Marije Pomagaj in s torontskega letališča proti večeru odleteli domov.

Tako tisti, ki smo se od Washingtona poslovili takoj po slovesnosti, kot oni, ki so ga zapustili šele naslednji dan, smo globoko v srcu nesli s seboj besede škofa dr. Držečnika, s katerimi je sklenil svojo pridigo: **„Marija, pomagaj nam, da ostanemo trdni v veri, da ostanemo zvesti Bogu, da izpolnimo poslanstvo, ki ga je božja Previdnost poverila slovenskemu narodu!"**

Dr. Franc Blatnik, SDB

Novo knjižno delo

Pri Slovenski kulturni akciji v Buenos Airesu v Argentini je izšla pred kratkim pesniška zbirka pod imenom LJUBEZEN IN SMRT IN ŠE NEKAJ. Je to knjižica pesmi iz Daljnega vzhoda na 126 straneh izpod peresa Vladimira Kosa.

Ilustrirala je zbirko akademska slikarka Bara Remčeva.

Knjigo lahko dobite ali jo naročite pri Mohorjevi knjigarni v Celovcu.

Vprašanje izvora starih Grkov

Spiridion Marinatos, ravnatelj grškega arheološkega muzeja v Atenah, je pred nedavnim izjavil, da je najbolj zanimiva in obenem najtežja uganka o antiki vprašanje, od kod so prišli stari Grki. Na to vprašanje so že mnogi skušali odgovoriti z različnimi hipotezami, trenutno pa strokovnjaki zagovarjajo tri različne teorije. Te teorije so se izoblikovale na mednarodnem srečanju arheologov v Atenah.

Prvo teorijo zagovarja bolgarski arheolog s sofijske univerze Vladimir Georgijev. Znanstvenik pravi, da so bili Grki prvotno indoevropska plemena, ki so se naselila v severovzhodni Grčiji v neolitski dobi, to pomeni približno 5000 let pred Kristusom.

Drugo hipotezo zagovarja avstrijski strokovnjak za predklasične jezike Fritz Schachermayr. Ta trdi, da so bili Grki sicer res v začetku indoevropska plemena, vendar so prišli v Grčijo iz srednje Evrope in sicer 1600 let pred Kristusom.

Tretjo teorijo zastopa Anglež Sinclair Hood, ki je bil dolgo let ravnatelj angleške šole za arheologijo v Atenah. Po njegovem mnenju je jasno, da plemena ob Egejskem morju niso vedno govorila grščine in da so ta jezik prinesli kasneje s seboj prišelci, ki so zavojevali prvotno prebivalstvo. **Celo v petem stoletju pred Kristusom so v Grčiji še bila plemena, ki so sicer osvojila grško kulturo, vendar niso govorila grščine. To naj bi pomenilo, da so grški polotok osvojila tuja plemena, ki so govorila grški jezik.** Po Hoodovem mnenju je bilo le v dveh dobah mogoče, da bi tujci prišli na ta polotok. To naj bi se zgodilo med leti 2000 in 1700 pred Kr., ali okrog leta 1300 pred Kr. Če so Grki prišli okrog leta 2000, so dospeli iz Turčije mimo kraja, kjer je bila Troja ali pa z Balkana kot nomadi in pri tem pustili le malo sledov za seboj.

Proti teoriji, da so Grki prišli z Balkana je angleški strokovnjak James Mellaart, ki pravi, da arheološke najdbe kažejo, da so prišli Grki preko Turčije. Poleg tega je ta strokovnjak tudi proti prepričanju, da so bili Grki kruti osvajalci, ki so vse uničevali.

Od kod so Grki prišli bo verjetno ostala uganka, vendar je že sedaj mogoče dokazati, da so bili kruti in uničevalni med osvajanjem. O tem pričajo arheološke raziskave. Pred uničenjem se ni rešilo niti mogočno in visoko kulturno kraljestvo na Kreti. Približno leta 1400 pr. Kr. so namreč grške tolpe, ki so jim priskočila na pomoč nekatera afriška plemena, popolnoma uničile vsa mesta na Kreti.

Italijanski pevec Adriano Celentano je dobil ugodno ponudbo, da bi cel avgust nastopal v slovitem hotelu Flamingo v Las Vegasu. Toda Celentano je na splošno presenečenje povabilo odklonil:

„Sovražim ameriško kuhinjo, še bolj pa agresivnost ameriških žensk."

SLOVENCI *doma in po svetu*

NOVI DOKTORJI ZNANOSTI

Rektor ljubljanske univerze dr. Mirjan Gruden je v zborični dvorani univerze promoviral 26 novih doktorjev znanosti.

Promovirani so bili Oto Norčič za doktorja ekonomskih znanosti, Bogdan Kavčič za doktorja znanosti za področje sociologije, Andrej Ažman, Hermina Leskovšek-Šefman, Svetislav Maksim, Jelena Rajnvajn in Boris Žemva za doktorje kemijske znanosti, Janez Stepišnik in Zvonko Trontelj za doktorja fizikalnih znanosti, Jelka Šmid-Korbar za doktorja farmacevtskih znanosti, France Bremšak, Slavko Hodžar, Peter Jereb, Peter Šuhel, Vishwanath Sinhi in Peter Zazula za doktorje elektrotehniških znanosti, Vincenc Čižman za doktorja tehniških znanosti, Bojan Accetto za doktorja znanosti s področja interne medicine, Lidija Andolšek-Jeras za doktorja znanosti s področja ginekologije in porodništva, Miloš Kobal za doktorja znanosti s področja psihiatrije, Leo Matejc za doktorja znanosti s področja pediatrije, Ivo Obrez za doktorja znanosti s področja rentgenologije, Zdravko Periš za doktorja znanosti s področja dermatovenerologije, Srečko Rainer za doktorja znanosti s področja ginekološke patologije, Zlata Stropnik-Črepinko za doktorja znanosti s področja mikrobiologije in Andrej Šalehar za doktorja agronomskih znanosti.

90-LETNICA LEA MALDIČA

Nedavno je slavil v Chicagu (ZDA) 90-letnico življenja **Leo Maldič.** Jubilant je znan po svoji delavnosti in organizatorični sposobnosti. Kjer je bilo treba storiti kaj v dobro slovenske soseske, tam je bil zraven tudi Leo Maldič. Kot poverjenik mesečnika Ave Marija, kot soustanovitelj Društva Najsvetejšega Imena, Tretjega reda, pri Ligi slovenskih katoliških Američanov. Kljub visokim letom se še zmerom zanima za vse, kar je v zvezi s faro sv. Štefana, katere trden steber je bil zmerom.

SMRT ALBINE NOVAKOVE

V ZDA je umrla povsod med Slovenci dobro poznana ga. **Albina Novakova.** Bila je dolga leta glavna tajnica Slovenske ženske zveze, najprej v Clevelandu, kasneje v Chicagu. Aktivno je delovala v tej najmočnejši ženski organizaciji 43 let. Urejevala je glasilo „Zarja", napisala je slovensko kuharsko knjigo, izdala je slovenske pesmi pod naslovom „Zapojmo". Organizirala je več skupinskih potovanj v Slovenijo, katero je tako zelo ljubila. Rojena je bila v Ribnici in je ohranila tudi v tujini pristno ribniško šaljivost. Njena zasluga je, da se je zgradila slovenska kapela v baziliki Marijinega Spočetja v Washingtonu, ki so jo letos 15. avgusta slovesno blagoslovili.

NOVA MOGOČNA ZBOROVSKA SKLADBA

Inž. Frančeк Gorenšek, ki že več let z uspehom vodi pevski zbor Korotan v Clevelandu (ZDA) ter Zbor ženske zveze je za posvetitev slovenske kapele v Washingtonu uglasbil posebno himno MARIJA POMAGAJ. Besedilo je napisal Marjan Jakopič. To je mogočna zborovska pesem, ki jo je zbor Korotan pel pri posvetitvi Slovenske kapele.

KONCERT SLOVENSKIH MLADENK

Kje so tiste stezice — je bil naslov koncertu, ki so ga priredile Slovenske mladenke pretekli mesec v veliki dvorani Slovenske hiše v Argentini.

Za ta koncert je vladalo veliko zanimanje že od prvega naznanila in slovensko občinstvo je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, s presenetljivo veliko udeležbo mladine.

Jubilejno tekmovanje v zborovskem petju v Gorici

Goriško pevsko društvo „C. A. Seghizzi" prireja od danes, 2. septembra, 10. mednarodno tekmovanje v zborovskem petju, ki bo trajalo do nedelje, 5. septembra.

Letošnja jubilejna in tudi že v mednarodnem okviru zelo znana prireditev je, kakor vselej, v veliki dvorani mestne telovadnice.

Poleg moških, ženskih in mešanih zborov iz notranjosti Italije se tekmovanja udeležujejo še trije jugoslovanski zbori, in sicer **„Tone Tomšič" iz Ljubljane, „Pevski zbor Jesenice" z Jesenic in „Moša Pijade" iz Zagreba, dalje tržaški zbori „G. Tartini", „A. Illersberg" in Dopolavoro Ferroviario di Trieste ter številni zbori iz Avstrije, Bolgarije, Češkoslovaške, Poljske, Madžarske, Romunije, Grčije, Španije in Zahodne Nemčije ter z Nizozemskega. Letos na tekmovanju ne nastopi noben slovenski pevski zbor iz zamejstva.**

V razsodišču, ki bo ocenil zbore, je tudi Slovenec prof. dir. Peter Lipar iz Kranja.

JANKO MESSNER:

„SKURNE STORIJE"

(Založba Obzorja, Maribor, april 1971)

Knjižica ima podnaslov **„Ob petdesetletnici koroškega plebiscita"**, je torej tako kot **„Koroške zglednice"** doprinos koroškega Slovenca Janka Messnerja k slavnostim in dogodkom okoli tistega datuma, ki utegne že sam po sebi spraviti marsikaterega sodobnika v orgastično vzdušje nedojemljive in povsem nedoločljive obsedenosti; tako stanje imenujejo tisti krogi domovinsko zvestobo. V jerbas domovinske zvestobe znajo seveda spraviti vse najbolj različne in sebi nasprotne pojme in stvarnosti.

Ni lahko pisati ocene — ali kakorkoli že to poimenujemo — o knjižici, ki se je že zgolj po svoji tematiki obregnila ob prenekateri ogel v našem življenju. Toda resnici in objektivni (?, v kolikor je pač tega zmožen živ subjekt) kritiki na ljubo te knjižice nikakor ne smemo zamolčati. To bi bilo povsem totalitarno zadržanje do kulturnega ustvarjanja. Čeprav objavljamo to oceno šele sedaj, dobre štiri mesece po izidu, upamo, da smo vendar poravnali poseben kulturni dolg. Najbolj nespametno in po svoji strani prefrigano — ima pač vsaka stvar dve strani — bi bilo, če bi o knjižici sploh molčali. S tem bi pač ustvarili videz, kot da nam je ali vse po godu, kar pisatelj piše, ali pa da vse obsojamo tako globoko, da s svojih visočin ne moremo spoznati v prepadih Skurnih storij nič pohvalnega.

Saj ni nobena skrivnost, da je kritika nekaj do kraja nehvaležnega. Biti moraš pravičen, do pisatelja, do vsebine, do resničnih in neresničnih oseb, ki nastopajo, po drugi strani pa se pri pisanju take stvari plaho oziraš okrog sebe, češ kaj bodo porekli k vsemu temu bralci. Pa se zaženimo z junaško odprtimi očmi proti nasprotniku in skušajmo z njim biti viteški dvoboj. Še prej pa naj mi nasprotnik oprosti, če se ne bom boril z njegovimi pregreški tako na drobno, ker sem proti takemu temeljitemu drobnjakarstvu, ampak bom skušal oceniti — ne obsoditi — njegov proizvod bolj v celoti.

Pač, najsi bo storija svinjska ali špasna ali skurna, najsi leži pred nami razgaljena vsebina **Badgasteinskih protokolov** ali pa se bavimo z **„industrielle Erschließung des Unterlandes"**, za katero skrbijo **Filzhammer & Co.**, v vsakem teh polemičnih esejev zasledimo stvari, ki nam bodo ugajale, pa stvari, s katerimi se marsikdo od nas ne bo strinjal. No, mislim, da je še najbolj „nedolžna" **Svinjska storija.** Kdo pa že ima rad prašiča, pa čeprav je svinja, ki se vsede v korito in svojim bratom in sestram, pa čeprav svinjam, zlije in oskruni odlično jed? Kdo pa tudi ve za vzroke prašičevega obnašanja? Mogoče je hotel svojim tovarišem v pitovnjaku samo pokazati, tu sem jaz gospodar, jaz počenjam, kar se mi zljubi. Sicer pa, tudi pri svinjah je treba določenega reda.

Marsikdo se bo čutil prizadetega pri **Špasni storiji.** Satira je satira, je karikatura. Žigosa pomanjkljivosti. Če imajo nekateri obrnjene glave samo na desno, so še številni drugi, ki jih nikdar ne morejo, ne smejo in nočejo na desno obrniti. Ta storija je drastično satiričen prikaz in žigosanje vsega enostranskega, vsakega zveličavnega univerzalizma v mišljenju in ravnanju. Čeprav imajo nekateri opisani preveč človeškega mesa, bi se, vsaj po mojem mnenju, dal osvetliti z vsebino te storije — včasih z desno, včasih z levo obrnjenimi glavami, sicer pa sta izraza levo in desno samo še poceni izgovor za človeške ravnanje — vsak vzgojni zavod, kjerkoli po svetu. Vsi smo ljudje, vsi ga večkrat pihnemo, ko mislimo, da je samo naše mnenje pravilno. Nihče ni izvzet, tudi ne pisatelj Skurnih storij.

Pač pa je bil prepričan o pravilnosti vsega svojega ravnanja stari Skjac, načelen mož, sicer trden narodnjak, ki je zagnal svojo in svojih srečo s pravo podjunsko trmo. Naj bo ta nesrečni Skjac kdorkoli. — Skjacev je pri nas na kupe. Samo to je pravilno, kar storijo sami, le oni so zgled za vse rodove sedanjosti in prihodnosti, pa četudi končajo skurno, v hlevu, ob poginuli kravi, zadnjem repu, omedlelem merjascu in lačnih podganah.

Največ lastnega življenja nam je razgalil J. M. v **Badgasteinskih protokolih.** Pred seboj ima omizje, tri tiče: **dunajskega sodnika,** pravega Dunajčana, ki živi v velemestnem zadovoljstvu nekoč močnega, sedaj umirajočega mesta; rajhovko **Frau Burger,** našemljeno boljšo damo, ki skuša zagrniti nekatere naravne pomanjkljivosti z izdelki kozmetične industrije; in na svojo koroško narodnost ponosno **Frau Oberreiter,** Nemko v prvem rodu, kajti njeni predniki so bili koroški Slovenci. In ti ljudje se spotaknejo tako nepresenetljivo močno ob dejstvu, da je J. M. Slovenec, da si to upa priznati, da celo poučuje ta prekleti slovenski jezik, tako da jim za čas celotnega skupnega omizja zmanjka sape. In ob razglabljanju, kaj so vzroki takemu zadržanju, zakaj smo Slovenci taki in nič drugačni, zakaj smo tako hlapčevski, zaničevani, zatirani, se zagrne pisatelju v mislih lastno življenje. Bridko je bilo, večkrat po lastni krivdi. Kateri zamejski Slovenec pa ni nikoli čutil globokih bridkosti v svojemu srcu? Sami smo, sebi prepuščeni, oblasti se požvižgajo na nas, na naše pravice, ki so jih nam obljubile, jih nam zajamčile pred celim svetom. Igrajo se z nami kot z lutkami. Pa kje je naša opora, naša pomoč? Sami se razdvajamo, igramo nevarne igre na lastnem upognjenem hrbtu, potem pa tožimo, kako smo slabi. Oblasti pa: Z arogantnim zamahom rok odženejo vse te sitne muhe. Slovensko vprašanje se bo rešilo itak samo od sebe. Kar pa se tiče raznih oseb, ki so omenjene: Včasih imajo za koroško satiro kar preveč človeškega mesa. Ne morem presoditi, ali jih je pisatelj slikal v pravi ali premaknjeni luči.

Lepa smrt je, pravijo, če umreš s pesmijo na ustnicah. Tudi nam napovedujejo nekateri tako lepo smrt. Peli bomo in zadnjo svojo sapo iztisnili v pesem. Filzhammer & Co. pa bodo pospravili naša trupla in jih uporabili za temelje svojih tovarn, s katerimi bodo industrializirali našo zemljo. Pa jasno, Nemci so, uživajo vse ugodnosti in podpore, našim ljudem je prepovedano govoriti v teh tovarnah slovensko. Slovenec je tlačan, tako so jim rekli, tako učijo še nas. Slovenec, ubogaj! Oblast ti bo že dala toliko, da boš mogel živeti in potem še umreti. Samo pravic si ne jemlji sam! Veš, to bi bil zločin, napad na državo, na varnost, na blaženi mir. Ubogaj in bodi poslušen! Naše blage Slovenke pa — ne vse, oprostite — hajd po višje priznanje, s tem da se poročite z Nemci. Razumljivo, Slovenec je izgubil delovno mesto, ker je govoril slovensko v tovarni, Nemec pa je tam na važnem položaju. Dobro službo ima, pa hiter avto vozi. Hlapčevstvo zaradi socialnega dviga.

Skurne storije so krik, obupan krik zoper načrtno potujčevanje našega življa, a tudi zoper našo zaupnost in neodločnost. Kot takega jih je treba pozdraviti, kljub slabostim in pomanjkljivostim, raznim ostrinam in polemičnim ocenam nekaterih ljudi, ki se ne morejo več zagovarjati, ker so obmolknili za vedno.

Za tiste bralce Skurnih storij, ki se čutijo zaradi te ali one stvari prizadete: Skoraj nobena stvar ni tako slaba, da ne bi imela kake dobre strani. To pa je treba dobro oceniti.

Jezik je krepko podjunsko obarvan, sočen, kot so sočni stari podjunski izrazi, skratka, jezik je pravi užitek. Pač pa so nekateri stavki zaradi svoje dolžine za preprostega bralca nekoliko nepregledni.

Jože Wakounig

JANKO OITZL:

Iz mojih spominov

Prvega maja so jugoslovanski vojaki zopet napravili ofenzivo proti Celovcu, ki pa se je ponesrečila. Krožile so vesti, da so bili vojaki pijani ter da kot takšni niso mogli uspešno končati ofenzive. Nemški vojaki so se takoj odločili za protinapad ter ujeli več jugoslovanskih vojakov, drugi so zbežali, mi pa smo se umaknili v Železno Kaplo. Od tu pa smo se morali preko Jezerskega vrha umakniti v Ljubljano, kjer smo se utaborili pri sestrah Uršulinkah; tam smo ostali tako dolgo, dokler se je redna jugoslovanska vojska podala na pohod proti Jezerskemu vrhu.

Srbska vojska je brez vsakršnega upora zasedla slovensko Koroško ter tudi Celovec. Ko smo se peljali iz Ljubljane domov na Koroško ter dospeli v Železno Kaplo, se nam je nudil žalosten pogled: izropane so bile vse slovenske trgovine, ves trg je bil posut z odpadki, ki so jih zapustili „Volkswehrovci", posebno opustošen ter razdejan je bil farovž — skratka: domačini so zelo trpeli. Kakor nam je pravil tinjski prošt Gregor Einspieler, so tudi njegovo proštijo razdejali ter pri tem pet sto komadov knjig popolnoma uničili; izkopali so celo mlada sadna drevesca. Za zaključek pa se je eden izmed „Volkswehrovcev" oblekel v proštovo mašno obleko z mitro, nato pa je napravila cela koroška kompanija proti Grabštanju procesijo ter se tam še dalje zabavala po koroško. Taki so bili hrabri ter domovini zvesti „Volkswehrovci".

Ko sem zopet dospel na Bistrico, sem zvedel raznolične reči. Tako so na primer bistriški „Abwehrkempferji" po končani vojni dospeli iz Podrožčice na Bistrico, ter med drugim tudi šli mimo mojega stanovanja. Že pokojni bistriški učitelj — ekstremist je dejal nekemu „Abwehrkempferju", naj vrže ročno granato v to gnezdo; le-ta „Abwehrkempfer" je že hotel ustreči učiteljevi želji, ali še živeči tovariš uradnik je ta zločinski načrt preprečil.

(Dalje prihodnjič)

Teološki seminar v Domu v Tinjah

Duhovna obogatitev za 82 udeležencev

Akademija slovenskih bogoslovcev, ki jo je ustanovil Slomšek, že z več kot stoletnim obstojem jasno izpričuje, da vrši svoje duhovno poslanstvo in tako prispeva k rasti in krepitvi verskega in narodovega življenja.

V zadnjih osmih letih so se letno po programu vršili teološki tečaji, ki so sprva združevali predvsem duhovništvo, zdaj pa leto za letom narašča tudi število udeležencev laikov, ki stremijo za poglobitvijo lastne verske kulture.

Za letošnji teološki seminar v Tinjah, od 26. do 28. avgusta, sta bila naprošena in se tudi prijazno odzvala dva predavatelja: znani in ugledni pisatelj s Tržaškega, laik g. prof. Lojze Rebula, ter domačin — duhovnik, teolog prof. dr. Karl Woschitz, doma iz Šmarjete v Rožu.

O pisatelju Rebuli smo vedeli, da so v Sloveniji njegova predavanja z versko tematiko žela zavidljiv uspeh, kar gotovo ni pripisovati le jezikovni, formalni dovršenosti, temveč gre na račun idejno-vsebinskega podajanja in razjasnjevanja temeljnih vprašanj človekovega osebnega življenja in obstoja ter razvoja družbe in sveta.

V Tinjah smo imeli užitek poslušati tega uglednega pisatelja tri poldneve zapovrstjo, s sledečimi temami na programu: 1. Lik Sina človekovega, 2. Cerkev, 3. Parusia. Čas za diskusije in vprašanja s strani poslušalcev je bil vselej prekratek.

Zadnji dopoldan nam je g. pisatelj za nameček — v nekako duhovno poslastico — govoril iz istega globokega verskega vidika še tudi o „Prihodnji Sloveniji".

Za posebno obdarjene med svojimi sedaj živečimi rojaki in udeleženci tega seminarja štejemo že zaradi bogastva, ki smo ga postali deležni, ko smo zroč pred seboj našega človeka doživljali, kako nam, svojim bratom in sestram po rodu, s pesniškim zanosom, pa vendar tako realno neposredno izpoveduje svoje skozi z notranjimi stiskami prežeta leta iskanja in zorenja priborjene osebne odnose do osnovnih in osrednjih idejnih ter praktičnih življenjskih problemov.

Zasidranost pisateljeve osebnosti v Kristusu, ki smo jo dojemali hkrati s tem, ko nam je orisaval njegov lik kot božansko — človeškega, ki najglobljе težnje človekovega bitja odrešuje in dviga do bitne polnosti pobožanstvenosti, je postala tudi nam imperativ življenja. Saj smo eksistencialno začutili, kako neučinkovite in prazne so razne tako imenovane življenjske filozofije modrijanov tega sveta vseh dob človeške zgodovine.

Značilnost Kristusove osebnosti, popolna nemoč v očeh sveta, a nezmagljivost sama v sebi, je bila prikazana tudi v naslednjem predavanju o Cerkvi kot njej lastna bitna prvina. V očeh sveta je neprestano se potapljajoča ladja, a do danes je že preplavala stotero razburkanih morij (različne kulture, politične in družbene sisteme), pa je ostala še vedno ista. Pod vidno strukturo se namreč skriva božja vitalnost, skrivnost vere: onostranosti v stvarnosti tega sveta.

V dosedaj še nikdar tako jasno utemeljeno enakovrednost obeh spolov, moškega in ženskega, je izzvenela slika poveličanosti obeh — moškega v Kristusu, ženskega v Cerkvi oz. Mariji —, kar je tudi obe predavanji notranje povezalo v čudovito enoto, v stvari sami osnovano.

To enoto je kronalo tretje predavanje o končnem univerzalnem zmagoslavju božjem in stvarstva v Parusiji. Njega zagotovilo, vernemu dano že od vsega začetka nastopa Mesije, je pisatelj označil kot osrednjo resnico „Radostnega oznanila", ki ni utihnilo nikoli in jo je 2. Vatikanski koncil vrgel v novi čas pod značko „Gaudium et spes".

Ni mogoče spuščati se v podrobna izvajanja tega referata, ki bi gotovo srečala mnogo zanimanja med bralci našega lista. Potolažimo pa jih lahko z napovedjo, da rokopis teh predavanj nameravajo izdati kot knjižno literarno delo, gotovo težko pričakovavano od širokih slojev našega naroda.

Potrebno je še nekaj besed k „Prihodnji Sloveniji", kar pa je razmeroma najtežje v kratkem posneti.

Brez dvoma je človeška osebnost brezkončne — večne — vrednosti. Misliti pa si je ne moremo brez pripadnosti gotovemu narodu. Le da mora kristjan, kakor vsa vprašanja življenja, tudi narodnostnega, uskladiti z osrednjim krščanskim misterijem: skrivnostjo križa — ne Ljubezni, ki ima svoje zagotovilo Zmagoslavja v Bogu.

V petek popoldne in soboto dopoldne nas je g. prof. Karl Woschitz strokovnjaško teološko uvajal v razumevanje Janezovega evangelija in v Apokalipso.

Značilnost Janezovega evangelija je prikazal v tem, da preko zunanjih dogodkov hoče prodreti v notranje bistvo stvari, dogodkov, zgodovine, ki je v Kristusu in zato dosegljiva po veri vanj.

To skuša evangelist doseči pri navedenih redkih čudežih in drugih dogodkih v treh stopnjah:

1. Naslove Jezusovega dostojanstva razlaga tako, da iz njih verujočemu zasije Njegova „doxa" (slava). „In videli smo njeno slavo . . ."

2. Vse kultične ceremonije in obredne predpise skuša prikazati kot časovno preživele, ker s Kristusom nastopa doba, ko bomo „Boga častili v duhu in resnici".

3. Tudi Jezusovo delovanje samo, njegovo ravnanje ima vselej globlji, skrivnostni pomen, ki verujočim razkriva Njega božje bistvo in odrešeniško poslanstvo. Besede Jezusove, ki njegovo delovanje spremljajo, to le še jasno potrjujejo. „Jaz sem . . ."

Smisel „Apokalipse" pa je, da nam razkrije zgodovino kot pot do cilja, ki ga je Bog stvarstvu določil.

Razumevanje njene vsebine otežkoča obilica simbolov, podob, posebno še simbolika številk, kar je pa odgovarjalo tedanji kulturi.

Ob sklepu je referent pojasnli gledanje Apokalipse na zgodovino, saj je edina od svetopisemskih knjig posvečena tej temi.

Nobena moderna znanstveno-filozofska teorija ne more prodreti v bistvo zgodovine, ker je nje začetnik Bog, Kristus edini pa more razkriti skrivnosti svetovnih dogajanj (odvzeti pečate knjigi), ker je bil zaklan kot Jagnje, ker je zmagal . . .

Acteurji svetovne drame so mučenci, asketi vseh vrst, skratka: Kristusovi verniki, ki v potrpežljivosti, molitvi in dejavni ljubezni (univerzalno krščansko bratstvo) stanovitno pričakujejo „absolutno bodočnost", vedno pripravljeni dati življenje za Kristusa in za brate.

Sestra Mihaela Klun

ŠT. JAKOB — BAČE — SVEČE

(Zahvala)

Ob bolezenskem dopustu sem tri tedne preživel na Koroškem. Prisrčna zahvala vsem, ki so me gostoljubno sprejeli in pogostili. Zahvalim se posebej družini Mečina v Veliki vasi, Ukelnovi družini v Svečah in gospe Mariji Melcher v Bačah. Posebna zahvala pa še gospodu učitelju Maksu Jelinčiču, ki je bil tako ljubezniv, da me je peljal s svojim avtom iz Sveč v Bače in nazaj zastonj.

Bog plačaj tisočkrat. Spominjal se Vas bom v molitvi.

Brat Dominik Noč,
kapucin v Dunajskem Novem mestu

Dunajski velesejem - petdesetletnik

Od 5. do 12. septembra 1971

Letošnji Dunajski jesenski velesejem — že 94. velesejemska prireditev (vsako leto je običajno ena spomladi, druga pa jeseni) — je organiziran v znamenju posebnega jubileja: svoje petdesetletnice; prvi velesejem je bil namreč leta 1921.

V zvezi s tem jubilejem bo več slovesnosti, katerih uvod bo na dan pred otvoritvijo slavnostni sprejem v dunajskem magistratu, pri katerem bodo vsi razstavljavci dobili diplome; še posebno pa bodo odlikovane tiste tvrdke, ki razstavljajo že od začetka; teh je okoli 150. Posebno častno diplomo bodo dobile tudi one tvrdke, ki razstavljajo nepretrgoma od leta 1946.

Na nedavni tiskovni konferenci v Celovcu sta velesejemski predsednik dvorni svétnik Strauß in ravnatelj trgovinski svétnik Porges v svojih nagovorih prikazala nenehni razvoj velesejma v teh petdesetih letih in poudarila, da je to največja tovrstna prireditev v prostoru EFTA-držav.

Tudi letošnji velesejem bo kot običajno odprl zvezni predsednik Franz Jonas. Na letošnjem jesenskem velesejmu je 4595 razstavljavcev; od teh je 2474 tuzemskih in 2121 inozemskih iz 36 držav; k temu je treba prišteti še kakih 20 kolektivnih razstav v „hali narodov". Od tuzemskih razstavljavcev je 646 iz zveznih dežel (iz Koroške 38), ostali so z Dunaja.

Upoštevajoč pripadnost razstavljavcev raznim evropskim gospodarskim trgom najdemo sledečo sliko: 1370 tvrdk prihaja iz EGS-držav (EWG), 529 iz EFTA-skupnosti, 32 iz COMECON-držav (t. j. vzhodna Evropa), 20 iz ostale Evrope in 170 je prekomorskih.

Ob koncu svojih izvajanj je velesejmski predsednik Strauß navedel pomembno ugotovitev: „Dunajski velesejem je v svojem razvoju postal tak, kakršnega so si njegovi ustanovitelji pred petdesetimi leti zamislili, načrtovali in pripravljali: tradicionalna ustanova svetovnega slovesa, vodilna v mednarodnem trgovinstvu, odlično povezujoč splošni velesejem s strokovnimi razstavami."

Prav ta njegov značaj ustvarja pogoje, da se splošni velesejem more vedno dalje razvijati. Danes se Dunajski velesejem predstavlja kot moderno, svetovno in kultivirano prizorišče človečanskih in trgovskih stikov tudi med interesenti, ki so pripadniki različnih gospodarskih sistemov in političnih nazorov.

TV tedenski program TV

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 5. 9.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 6. 9.: 13.45 Informacije — Poper in sol. — TOREK, 7. 9.: 13.45 Informacije — Narodno-zabavna glasba. — SREDA, 8. 9.: 13.45 Informacije — Našim mladim poslušalcem — Mladina poje. — ČETRTEK, 9. 9.: 13.45 Informacije — Dolenjsko žegnanje. — PETEK, 10. 9.: 13.45 Informacije — Revija koroških zborov. — SOBOTA, 11. 9.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

NEDELJA, 5. septembra: 15.00 50-letnica Gradiščanske — 17.05 Za otroke od 6. leta dalje: Jezero vil — 17.15 Kenguru Skippy — 17.40 Za družino — 18.25 „Peppinello", za lahko noč — 18.30 Gore in zgodovina — 19.00 Čas v sliki — 19.30 Šport — 20.15 Igra o duši in telesu — 22.00 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.15 Iz moje knjižnice: Helmut Qualtinger bere knjigo „Hladnokrven" od Trumana Capota.

PONEDELJEK, 6. septembra: 18.20 „Peppinello", za lahko noč — 18.25 Avstrija-slika Južne Tirolske — 18.50 Tiho, prosim; začetek nemega filma — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Bonanza — 21.05 Poštni urad 7000 — 22.20 Čas v sliki — nočna izdaja.

TOREK, 7. septembra: 18.00 Angleščina — 18.20 „Peppinello", za lahko noč — 18.25 Kultura — aktualno — 18.50 Indijanska reka — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Zgodbe z Dunaja — 21.00 Rdeča soba — 22.15 Čas v sliki — nočna izdaja.

SREDA, 8. septembra: 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: Gašperček in sultan — 17.30 Mala risarska umetnost — 17.40 Za družino: Za prijatelje rož — 18.00 Francoščina — 18.20 „Peppinello", za lahko noč — 18.25 Avstrija — slika — 18.50 Kuhinja v televiziji — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Dvojna igra v Parizu — 21.45 Čas v sliki — nočna izdaja.

ČETRTEK, 9. septembra: 18.00 Italijanščina: Dobrodošli v Italiji — 18.20 „Peppinello", za lahko noč — 18.25 Šport — 18.50 Stan Laurel in Oliver Hardy — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Zaslužek — 22.00 Iz medicinske šole — 22.30 Čas v sliki — nočna izdaja.

PETEK, 10. septembra: 11.00 „Robin Hood", kralj potepuhov — 18.00 Ostani zdrav — 18.20 „Peppinello", za lahko noč — 18.25 Avstrija — slika — 18.50 Kam nas vodi veter — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Komisar — 21.15 Gradiščanci v Ameriki — 22.10 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.25 Spotoma ob konec tedna.

SOBOTA, 11. septembra: 15.00 50-letnica Gradiščanske — 16.00 Za otroke od 5. leta dalje: Hišica — 16.25 Za otroke od 6. leta dalje: Pika Nogavička — 16.55 Počitnice v ločju — 17.30 Za mladino od 14. leta dalje: Kaj lahko postanem? 18.00 Tedenski magazin — 18.20 „Ribič Dagobert", za lahko noč — 18.25 Kultura — aktualno — 18.50 Heinz Conrads v soboto zvečer — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 „Dečla, odpri mi okence", kmečka šaloigra — 21.45 Šport — 22.15 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.30 „Pekel Rdečih gora", državljanska vojna.

ODBIJAČI

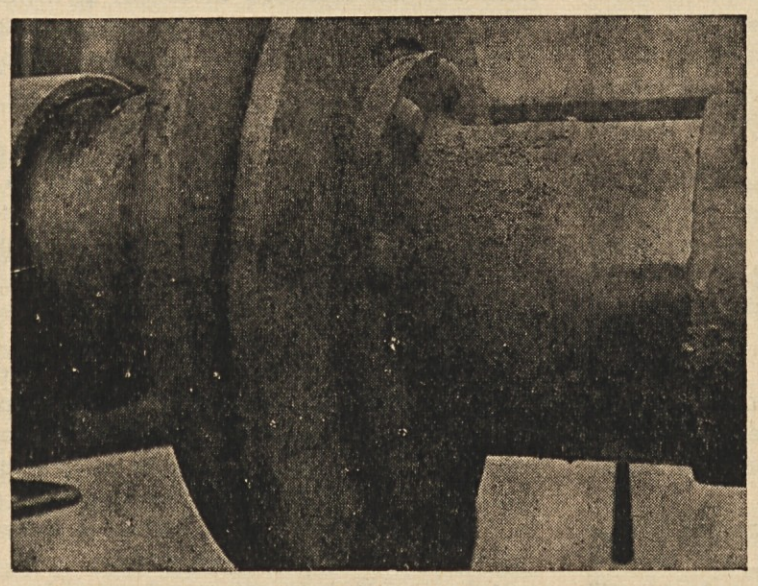

MED CLOVEKOM IN USODO
MERKUR ZAVAROVANJE
Merkur Wechselseitige Versicherungsanstalt
Landesdirektion Klagenfurt — Celovec, Paradeisergasse 3

ZAHVALA

Ob izgubi našega nepozabnega očeta, železniškega uradnika

Janeza Buchwalda

smo bili deležni tolike ljubeznivosti in sožalja, da nam ni mogoče zahvaliti se vsakemu posamezno. Zato se zahvaljujemo po tej poti gospodu kaplanu Jožefu Dameju, za lep in vsebinsko bogat nagrobni govor, delegaciji železničarjev za častno udeležbo pri pogrebu, zlasti gospodu predsedniku železniške direkcije v Beljaku za poslovilne besede, kot tudi predsedniku železničarskega sindikata iz Celovca in zastopniku pliberške železniške postaje, ki sta se prav tako lepo poslovila od svojega sodelavca. Kar najtopleje se zahvaljujemo pevovodji Mihu Sadjaku kot vsem pevcem za res lepo zapete žalostinke. Nadalje za vse dokaze sočutja in ljubeznivosti, v času bolezni in smrti našega dragega rajnega. Končno prisrčen Bog plačaj vsem od blizu in daleč za častno udeležbo pri pogrebu.

Nonča vas, 30. avgusta 1971

Žalujoča družina

Staršem v premislek pred začetkom šolskega leta

(Nadaljevanje s 1. strani)

svoje boljše življenje, da bo postal nekoč koristen član naše narodnostne skupine in koristen član človeške družbe.

Otroka je treba zgodaj navaditi tudi na red, ki naj ga pozneje vodi skozi vso njegovo dobo pripravljanja na poklic in življenje in v življenje samo. Po šolskem pouku naj se otrok najprej malo spočije in razvedri, nato naj pristopi k miselnemu obnavljanju vsega, kar je v šoli novega slišal, in naveže vse to k pismenim nalogam in k učenju. Zdaj mora delo potekati nepretrgoma in nemoteno s krajšim oddihom med izvršitvijo pismenih nalog in začetkom učenja vse dotlej, dokler ni prišel do prepričanja, da je za naslednji dan pripravljen.

Starši pa se morajo zanimati za otrokovo delo, se pogovarjati z njim kot z vsakim drugim človekom o njegovih težavah, naporih, nagnjenjih in veselju, o uspehih in neuspehih in, če je le mogoče, se tudi sami prepričati, da je otrok lepo in pravilno izvršil domače naloge in se dobro naučil. Koliko nepotrebnega nezadovoljstva, nepotrebnih sumničenj in krivih sodb bi lahko odpadlo na tak način med šolskim letom tako na račun šole kot otrok, ko bi starši poleg drugih dolžnosti opravljali še to odgovorno nalogo. Vemo pa, da ob današnjem pehanju ljudi za preskrbo družine dostikrat oče in mati po ves dan delata in se ne moreta pri svoji utrujenosti veliko ukvarjati z otroki, dostikrat pa tudi sama nimata dovolj šol, da bi lahko, tudi če ne bi bila utrujena, pregledala znanje otrok. Vendar lahko vsaj posežeta v razgovor z njimi, v katerega naj vpeljeta zanimanje za vse, kar je otrok dobrega napravil ta dan in v svojo korist, s čimer se bo otrok navadil pripovedovati staršem iz snovi posameznih predmetov in bo na ta način po spominu obnovil, kar se je naučil, in starše prepričal, da zna ali pa ne zna.

Starši, ki so zamudili vcepiti v otroka lepe lastnosti, so veliko zamudili, kajti v otroku, ki si je nabral — dostikrat ne po lastni krivdi — slabih lastnosti: nenatančnosti, nevestnosti, zanemarjanja dolžnosti, površnosti, nerodnosti, lenobe in drugih, je dostikrat težko opravljati te lastnosti, ki jih v mnogih primerih niti dolgotrajen vzgojni proces pozneje popolnoma ne more izbrisati. Zapomniti si je treba, da je treba odpravljati v otroku vsako napako, brž ko se je pojavila, in ne šele takrat, ko se je vanj že zagrizla, kakor bomo tudi vsaki stvari hitreje in z manjšimi stroški popravili okvaro, če se je bomo lotili takoj, ko smo jo opazili.

Seveda bo marsikdo rekel, da je pri stvareh lahko odpravljati okvare, pri otrocih pa da ne ve, kako naj odpravlja napake. Kakor je pri boleznih isti recept za isto bolezen, tako pri vzgoji ni receptov, ki bi veljali za slehernega otroka pri istih napakah, kajti dva otroka si nista enaka ne po temperamentu, ne po značaju, ne po telesnih in ne po duševnih zmogljivostih; zato je treba za vsakega najti svoj način pri odpravljanju napak, ki pa mora biti vedno lep in tak, da otroka prepriča, da ni ravnal prav. Nikoli ne smemo biti v takih primerih žaljivi, grobi in nečloveški z njim. **Dobra, lepa spodbudna in prepričljiva beseda, ki je sicer lahko ostra, več zaleže, če je uporabljena v pravem trenutku in na pravem mestu, kakor palica, ki zbuja v otroku bolj strah in odpor kakor pravo zavest.** Na tak način se bo staršem dostikrat posrečilo spraviti otroka na pravo pot in ga pripeljati do tega, da bo sam začel odpravljati slabe lastnosti in samega sebe znal voditi k vedno boljšim uspehom. Na tej osnovi bo otrok takrat in pozneje delal iz lastne zavesti in z veseljem in vsako priganjanje in siljenje v delo in učenje bo odveč in nepotrebno.

Takrat bo v družini veselje in z veseljem sreča, ki sta tako zelo potrebni za lepe in pravilne odnose med družinskimi člani in za pravo družinsko skupnost. Prof. J. U.

Slovensko planinsko društvo vabi na izlet

NA TRIGLAV

11. in 12. septembra 1971.

Gremo s privatnimi vozili in prosimo, da istočasno s prijavo do 8. septembra na Slovensko planinsko društvo, 9020 Celovec, Gasometergasse 10, sporočite, ali že imate prevozno sredstvo. Odhod bo 11. septembra, ob 7. uri, Gasometergasse 10.

Ne pozabite na izkaznice SPD.

F 200 konstruiran v Švici, izdelan na Japonskem — novi pletilni stroj. Predvaja dnevno pri **Wollbar** poleg kapucinske cerkve v Celovcu.

Vozlanje preprog, koristna zabava! Velika izbira volne in vzorcev za preproge pri **Wollbar** poleg kapucinske cerkve v Celovcu.

Ob priliki Pliberškega sejma obiščite domače gostišče
Juena
Čepiče - Globasnica

Valentin KROF
LESNO GRADBENO PODJETJE
Nonča vas 50 — Einersdorf
9150 BLEIBURG — PLIBERK
telefon 0 42 35 — 325

Raiffeisenkasse Bleiburg
MENJALNICA
OPRAVLJAMO VSE
BANČNE POSLE
PLIBERK — BLEIBURG
Telefon (0 42 35) 221

ANTON MEDVED:

Zakonska sreča

Martin Kladivar in Marjeta, rojena Parkelj, sta bila v začetku svojega zakonskega življenja čisto srečna in drug z drugim zadovoljna.

A kaj, ko je vsa sreča na tem svetu minljiva! Počasi sta se eden drugega naveličala, začela se ogibati, pregovarjati in, kolikor lažji je bil Marjetin jezik, toliko težja je bila Martinova pest.

Vendar pa bi skoro lahko trdil, da je bilo v možu manj hudobnosti nego v jezikavi, sitni ženi. V majhni vasici, kjer sta morala nositi tako težavni zakonski jarem, je izpodkopala Marjeta svojemu možu z opravljanjem in obrekovanjem ves ugled. Zlasti sosed, ki je imel že pred poroko tiho mržnjo do Martina, je bil temu zelo neprijazen zaradi neke hruške.

Nekega vročega dne je ležal Kladivar v senci za plotom svojega vrta. Pravkar je za-

● Kdor ne zna uporabiti svojih duševnih moči niti toliko, da bi svobodno mislil, ta ne sme biti užaljen, če se mu reče suženj.

dremal, ko ga vzdrami potajen, a dovolj slišen glas njegove žene. Govorila je na drugi plati visoke seči s sosedom:

„Tilen, (tako je bilo sosedu ime), Tilen, povej mi, kako bi se moža iznebila. Meni ni več živeti z njim!"

„Marjeta," odvrne sosed, ki je bil poln vsemogočih vraž in praznih ver, „povej mi, ali je tvoj mož rad kuhano svinjino?"

„Ves nor je nanjo."

„Skuhaj mu je, kolikor moreš veliko!"

„Čemu?"

„Od prevelikega užitka vojenine človek oslepi. Kadar pa moža oslepiš, lahko z njim narediš, kar hočeš."

Marjeti je zažarel obraz, Martinu pa so se raztegnila usta. Kuhano svinjino je imel res nadvse rad, na prazne vere pa nič ni dal. Bil mu je torej namenjen dober in nedolžen posladek. Potuhnil se je in čakal, kdaj odideta njegova dva „prijatelja" vsaksebi, kar se je kmalu zgodilo.

Martin je s tihim posmehom stopil v svojo hišo. Skoro ni verjel, kako je mogoče, da je njegova žena tako točna v svoji nalogi. Prijazno stopi predenj iz kuhinje in mu reče:

„Martin, če se prav spominjam, bo jutri tvoj rojstni dan. Dajva, spraviva se in skleniva, da se ne bova več prepirala! Veš, kaj ti bom skuhala? Svinjine!"

„Dobro, kakor nalašč! Saj veš, kako jo imam rad. Pa veliko je skuhaj! Onole sklede!" Martin je pokazal posodo na kuhinjski steni. — Bilo je domenjeno.

Drugi dan dopoldne je Marjeta postavila pred svojega moža tisto skledo kuhane svinjine. Oba sta sedela tako, da sta si gledala v obraz. Martin je začel hlastno mahati svinjino, Marjeta pa je nestrpno čakala nje učinka. Naposled vpraša, ko je Martin tako nekako polovico použil:

„Ali še kaj vidiš?"

„Čedalje manj," odgovori Martin in pridno nadaljuje. Ko se je svinjina približevala h koncu, ga vpraša žena vnovič:

„Ali še zmerom vidiš?"

„Saj ti pravim, čedalje manj."

Skleda se je končno izpraznila. Martin je svoje oči zatisnil in globoko vzdihnil:

„Marjeta, zdaj pa ne vidim nič več!"

Žena mu je odvrnila z glasom, v katerem je bilo razlito rahlo očitanje, sočutje in tiho veselje:

„Martin, zakaj si toliko jedel? Saj sem te zmerom med jedjo opominjala, da jej zmerno zaradi oči, veš!"

„Prepozno!" zaječi Martin. „Nič več ne bom gledal zlatožarnega sonca, hu . . . !"

Marjeta ga tolaži: „Ljubi mož! Pojdiva pod milo nebo! Morda ti bo rezen zrak koristil. Pojdi!" Poda mu roko in ga varno vede čez prag na plano. Med potjo pa Martin zmerom po malem in skrivaj poškiljuje predse ali na stran.

Tako prispeta do globokega tolmuna. Marjeta se tedaj ustavi in reče:

„Martin, malo me počakaj, da skočim k peku po nekaj kruha zate. Gotovo si namreč po svinjini žejen. Samo mirno stoj, da kam ne padeš."

Martinu se hipoma zablisne v glavi, kaj namerava žena. Čuti se preslabo, da bi ga vrgla v tolmun kar pri bregu, zato se hoče nekaj korakov od daleč vanj zaleteti in ga spraviti v mokri grob.

„Le pojdi, pa hitro pridi!" reče mož.

Kmalu se je pokazalo, da se on res ni motil, pač pa se je zmotila ona. Tisti trenutek namreč, ko se je z naprej stegnjenima rokama vihraje približevala možu, se je ta hitro umaknil in žena je ploskoma padla v tolmun. Začela je nemilo kričati:

„Reši me, Martin, reši me!"

Martin pa je mirno odgovoril: „Kje pa si, Marjeta? škoda, da te ne vidim!"

Še o pravem času je pritekel bližnji pek s pomočnikom in jo rešil iz valov.

Martin in Marjeta sta se potem vrnila domov, oba ozdravljena od telesne in duševne slepote.

Bajé sta bila potem prav srečna.

Doseči več kot sto let

Če bi se uresničile možnosti za stoodstotno ozdravitev raka, bi se poprečna življenjska doba Američanov podaljšala za poltretje leto. Če bi lahko preprečili tudi kardiovaskularne bolezni, bi bila življenjska doba daljša za deset let. Američani pa bi živeli poprečno 15 let dalj, če bi izkoreninili vse degenerativne bolezni.

»Toda nobena od teh številk ne ustreza v celoti,« je dejal dr. Danham Harman na tiskovni konferenci ob ustanovitvi še ene prostovoljne zdravstvene organizacije — ameriškega društva za boj proti staranju.

Namen te organizacije je najti poti za boj proti škodljivim procesom, ki povzročajo staranje, in tako podaljšati poprečno življenjsko dobo na več kot 100 let.

Dr. Harman je profesor biokemije in medicine na univerzi Nebraska. Skupini borcev proti starosti se je pridružilo tudi še nekaj drugih izvedencev in profesorjev z ameriških univerz. Vsi so člani ali nekdanji nameščenci gerontološkega društva medicincev in kemikov, ki se ukvarjajo s preučevanjem pojavov starosti.

Dr. Marott Sinex z bostonske univerze in prvi predsednik novega združenja je med možnostmi boja proti starosti posebej poudaril uporabo tablet proti simptomom senilnosti.

„S farmacevtskega stališča je centralni živčni sistem najzanimivejša točka napada v boju proti starosti," je dejal omenjeni profesor. „Dokazano je že, da je mogoče z uporabo zdravil doseči določene spremembe v tkivu velikih možganov."

Namen tega združenja, ki je združilo številne zdravnike, druge izvedence in laike, je pospešiti raziskave procesov staranja.

„Upamo, da bomo lahko ugotovili, kaj je pravzaprav staranje. To je obenem tudi izhodišče za nadaljnje poskuse, kako preprečiti patološke spremembe, ki pri tem nastajajo," so sklenili na ustanovni skupščini združenja.

NEKAJ NARODNIH PREGOVOROV

Živina ne zna réči, pa zna dol leči.

Kdor si zmerom roke umiva, nima žuljavih.

Posojilo se veseli povračila.

Bolje suha skorja v miru ko pitan vol v prepiru.

Nikoli ne vprašajo: „Kdo je molčal?" ampak vedno: „Kdo je govoril?"

Dolg pravi: „Narédi me! Povečal se bom že sam."

SAMOSTOJNOST

Zunanja samostojnost je lepa in dobra; toda važnejše je imeti samostojnost srcá:

ki ostane zvesto in pošteno, če drugi postanejo nezvesti in nepošteni;

ki ostane odkritosrčno takrat, kadar drugi lažejo;

ki ostane potrpežljivo in ljubeznjivo, ko drugi opravljajo.

Človek s takim srcem je v resnici samostojen.

(Foerster)

KMETOV JOŽA:

Balada

Mati, joj čuješ tajno brnenje,
ki poje v dalji kot pesem,
kot pesem vsa lepa . . .?

Joj, mati, zakaj tako težko ječijo
te trudne zavese,
joj, trudne zavese . . .?

Mati, joj, smej se, smej!
Glej pisana polja in sonce in rože v pomladi!
Joj, mati, smej se, smej!
Glej, bela roža smeji se v livadi.

V nasmehu se roža vsa bela
v poljubu je vzpela
na prt — — —
„Joj, mati — smrt! . . ."

Za dobro voljo

Kratko, pa jedrnato. — Fant je srečal zaročenkinega očeta in sta se lepo pogovorila. Micika ima fanta rada, oče je s poroko zadovoljen. „Dobro, Micika je sedaj moja," reče fant. „Kaj pa dota?" — „In no," pravi oče, „dve teti v Ameriki bosta dovolj, kaj?"

Ne ve. — Jurkovič: „No, Brkovič, kako ti gre?" — Brkovič: „Ne preveč dobro. Žena me kar naprej sprašuje za denar. Zvečer pridem truden domov, ona pa samo vame: ‚Denar, denar!" Jaz zmerom delam, ona pa: ‚Daj mi petdeset frankov, daj mi sto frankov!' " — Jurkovič: „Dobro, kaj pa dela z denarjem?" — Brkovič: „Ne vem, ker ji še nisem dal niti centima!"

Razumi, kakor hočeš! — Oče se igra z malim sinčkom in mu dovoli, da mu sinko jaha na hrbtu. Ko tako že dobro uro koraca oče po vseh štirih po sobi, se končno naveliča in truden vstane. — „No, kako ti je ugajalo?" ves poten vpraša sinčka. — „O, kar dobro," odgovori sinko. „Ali še prijetneje je jahati na pravem oslu!"

Mesarjeva navada. — Oče privede svojega fantka k mesarju, da bi ga stehtal. Fantka posade na tehtnico in ga stehtajo. „Koliko ima?" vpraša oče. „Dvajset kil s kostmi," odvrne mesar.

Hladnokrvnost. — Zgodila se je železniška nesreča. Vlak je zavozil v drug vlak in razbil zadnji vagon. Strežaju nekega Angleža je odtrgalo obe nogi. Ko so gospodarju sporočili novico, je rekel: „Prinesite mi ono nogo, v katere hlačnici je ključ mojega kovčka!"

ZANIMIVOST ZA TUJCE

ni to, da imamo svojo hišo ali da imamo svojo zemljo. Za tujce je zanimivo, da imamo svojo govorico, svoj milodoneči jezik; da imamo svoje posebne navade; zanimive so zanje naše narodne noše in naša slovenska pesem. Kaj takega drugje na svetu ne najdejo!

Zato s ponosom povsod pokažimo, da smo Slovenci!

JOSIP JURČIČ: **13**

JURIJ KOZJAK

In ko je sonce nagnilo se že blizu gor, bili so strahoviti sovragi pred zidom. Zmerom več in več jih je prihajalo. Že so najpogumnejši plezali po zidu in prislanjali tramove. In oči v oči, pest proti pesti se spopadejo. Zunaj so se bliskale krive sablje, izza zida pak so prosti možaki vihteli različno orožje. Eni so z drogi merili Turkom črepinje, eni so s cerkveno, za silo odtrgano desko suvali vraga raz zid; tam zopet velik, močen mladenič sukal težek kovan svečnik z oltarja, da je nekaterega nevernika za vselej minilo poželenje v naše dežele ropat hoditi. En sam mož je bil, ki je imel vojno orožje, ki je bil izurjen v boju. Bil je Janez z Mačerolca, edini plemenitaš, ki je bil ostal pri menihih in kmetih. Ta je učil, kaj in kako naj se bijejo, ter krepko pomagal okoli in okoli, kjer je bila največja sila. On je bil, ki je prigovarjal oslabelim, naj ne odjenjajo. „Kmalu bode noč tu, potem se oddahnemo!" tako jih je tolažil.

Na severni strani tih obzidja je stala lipa. Na deblu je visela že od nekdaj podoba Matere božje; zadaj za podobo so se pa bili v votlem deblu sršeni zaredili. Predrznemu janičarju je bilo v glavo padlo, da bi se dalo z drevesa veliko škode storiti stiskanim kristjanom. Spleza tedaj med veje in res je njegova strela zadela nekaterega borilca za zidom. Janičarju je še veliko drugih pajdašev plezalo na pomoč. Kmetje se jamejo razmikati, že so Turki viseli na zidu, že je še samo Janez Mačerol z malim krdelom neustrahljivih mož težko branil to stran — ko Bog pošlje za zdaj drugega, sicer majhnega, vendar hudega pomočnika. Turek je bil podobo Matere božje brcnil z drevesa in tako razdražil žival v drevesu. Naglo prihrume sršeni iz dupla, vse rumeno jih je bilo okrog, in jeli so pikati Turke pod drevesom. To videti raste kmetom srce, in Turki, ki so se imeli braniti zoper orožje kmečko in raždražene sršene, morali so se umakniti in otepati zabuhle obraze pred sitno, jezno živaljo.

Sonce se zakrije. Mrak nastopi. Turki se utaboré na griču pred cerkvijo, videlo se je, da ne mislijo pustiti ubogih ljudi. Ti pa so bili za zdaj oteti, ali imeli so živeža komaj za to noč, vode celo nič, kajti največ jih je bil pripodil Turek s travnika, da niso mogli ničesar vzeti s seboj. Kaj bo jutri? Kaj to noč, ako Turki napadejo obzidje?

Črna noč se je raztegnila nad ubogo potrto kranjsko deželo. Ne ene zvezdice ni bilo na nebu, vse so bili zakrili gosti oblaki, kakor ne bi hotele gledati obupa in žalostnega stanu slovenskih prebivalcev.

Vendar noč ni bila temna. Turki so bili zažgali mnogo kresov. Okoli in okoli, kamor se je človek ozrl, ni videl drugega ko ogenj, gost, svetel dim, ki se je počasno valil proti nebu. Tam so s plamenom gorele lesene, s slamo krite kmečke koče; cele vasi v ognju in nobene roke, ki bi bila gasila, kajti pobegnil je vsak ali v gosto hosto ali v kamnat gospodov grad ali v cerkev, da bi otel svoje lastno življenje.

Turki so bili po planicah razpeli svoje šotore, da bi o zori zopet ropali, klali in vezali ujetnike. Dvojno vpitje se je razlegalo po zemlji in donelo proti nebeškim oblakom. Prvi je bil divji krik ljutega Turka, ki je čedil svojo krivo sabljo krščanske krvi in komaj jutra čakal, da bi jo na novo prelival. Drugi krik je bila žalostna, mila molitev tlačenega, zapuščenega Slovenca, ki morda ni tolikanj sam zase Boga prosil kakor za svoje otroke, da bi jim Bog ohranil staro domovino, staro zveličavno vero.

DVANAJSTO POGLAVJE

Tepejo ga nadloge:
glej, na lojtri je visel.
Narodna pesem

Peter Kozjak je bil, kakor smo že omenili, pobegnil v hosto. Kmalu je bil čisto sam. Najrajši bi bil prišel domov na svoj trdni grad, kjer je imel visoko ozidje, iz rezanega kamna zidano, in stolpe, katere še nikoli ni bil sovražnik v pest dobil, kar je pomnil človeški rod v gradu in okrog grada. Ali slabo je poznal svojo deželo; pravega pota do svojega grada ni vedel po gozdu, po planem pa ni bilo mogoče zavoljo Turkov. Mogoče je tudi, da od golega strahu ni vedel, kod hodi in kam gre; to je gotovo, da je bil Peter, ko se je zmračilo, spehan in shojen nedaleč od tam, kjer je zavil proti svojem domu.

V sredi hoste, kake pol ure od poprej imenovanega kraja, kjer so se bojevali kmetje, je stalo staro selišče pri majhnem potoku. Bila je to lesena hiša in mlin. Mlinarja so imenovali, kakor ga še dandanašnji imenujejo, Breznika, ker je njegov dom stal v sredi brezja. Hiša je bila zaprta, kolesa pri mlinu zavrta, vse je bilo zapuščeno, vse tiho, samo voda je vrela čez jez in šumela po ozki strugi na-

od 1393

PLIBERŠKI SEJEM NA TRAVNIKU

največje in najstarejše ljudsko slavlje južnih predelov Koroške

v nedeljo, 5., in ponedeljek, 6. septembra 1971

Spored:

V soboto, dne 4. septembra:

ob 14. uri: odhod z robo in rajo izpred glavne šole na sejemski travnik

ob 15. uri: simbolična otvoritev sejma na travniku z načetjem sodčka piva po županu mestne občine Pliberk gospodu inž. Siegfriedu Kristanu

ob 20. uri: Velik ognjemet

V nedeljo, dne 5. septembra:

ob 13.30: slavnostna povorka z znamenjem tržne pravice izpred glavne šole na travnik

V ponedeljek, dne 6. septembra:

prosta prodaja — velik zabavni vrvež najmodernejših veseličnih podjetij

Oba dneva pojačen promet poštnih avtobusov — ugodne železniške zveze.

OBIŠČITE NAS NA PLIBERŠKEM SEJMU! ■ OBIŠČITE NAS NA PLIBERŠKEM SEJMU!

Trgovina KRIVOGRAD - Šmihel

Telefon 0 42 35 — 34 1 97

- AEG-VRTALNE STROJE — z raznimi priključki
- SCHWEISSAPPARATE 175 Amp. samo šil 2500.—
- STIHL motorne žage
- ELEKTRIČNE STROJE Televizorje Transistorje, Casetten-Recorder
- ŠTEDILNIKE
- PEČI NA OLJE IN PREMOG
- VSE ZA GRADNJO Vaše hiše ali gospodarskega poslopja
- mešalce za beton
- samokolnice
- kletna vrata
- kletna okna
- okna za hlev

Oglejte in kupite si tudi na sejmu razstavljene rabljene sode!

Za dobo sejma dobite na vse razstavljene stvari sejemski popust!

OBIŠČITE NAS NA PLIBERŠKEM SEJMU! ■ OBIŠČITE NAS NA PLIBERŠKEM SEJMU!

STIHL 050AV

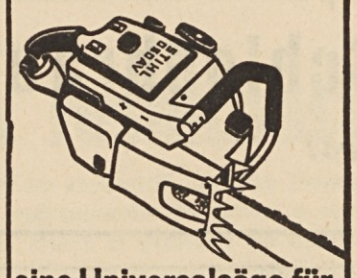

eine Universalsäge für die Waldarbeit. 5,5 DIN PS stark und 9,8 kg leicht, außerdem hat sie den vibrationsdämpfenden STIHL-AV-Griff.

STIHL

Gospodarski in poljedelski stroji — traktorji — motorne žage in vsi nadomestni deli — kuhinje — kuhinjski stroji in vse za gospodinjstvo — otroški vozički — televizijski in radioaparati — šivalni stroji — motorna kolesa — mopedi — mladinska kolesa za birmo

najugodnejše pri domačem podjetju

Johan Lomschek

ŠT. LIPŠ — TIHOJA 2

9141 Eberndorf — Dobrla vas

Telefon 0 42 37 — 246

Obiščite nas na pliberškem sejmu!

MIZARSTVO

Leitgeb

ST. MICHAEL OB BLEIBURG
ŠMIHEL NAD PLIBERKOM

- **Kvalitetna izdelava vseh vrst mizarskih del**
- **Priznano stavbeno mizarstvo**

ŠTEFAN TRAMPUŠ

Trgovina z lesom
Podjetje z žago

NONČA VES — EINERSDORF
PLIBERK — BLEIBURG

Leeb

Vse iz ene roke

KOTMARA VES
KÖTTMANNSDORF
tel. 0 42 22—79 11 17

- **BETONSKO PODJETJE**
- **VELETRGOVINA ZA GRADBENI MATERIAL**

WOLFSBERG, tel. 0 43 52—29 91

Lahko si pa ogledate tudi najlepšo razstavo ploščic Avstrije.

Dostavljamo tudi v sobotah.

Informacije dobite v vseh zadevah v Kotmari vesi ali pa v Wolfsbergu.

Električne napeljave — hišne inštalacije — strelovodna popravila — previjanje motorjev — vse to vam oskrbi najbolje in najceneje

ELEKTRO-TRGOVINA

HOLLAUF

BLEIBURG — PLIBERK

HOČETE ZIDATI?

Vedno in vsak čas na razpolago odjemalcem

FERLACHER BETONWERK
J. Pagitz, Ferlach — Borovlje
Tel. 0 42 27 /375
(Dostavljamo tudi ob sobotah!)

Josef Grauf

Stavbeno in pohištveno MIZARSTVO

PLIBERK — BLEIBURG
— se priporoča za dobro strokovno delo

Kadar pridemo v PLIBERK, si oglejmo
MIZARSTVO
HERMANA KUŠEJA
Pohištvo (Möbelhandel)
SPALNICE — KUHINJSKE KREDENCE
Izvršuje vse po naročilu. Vse strokovne nasvete daje brezplačno. Ugodna plačila.
BLEIBURG — PLIBERK
Koschatstr. 8, Tel. 363

BETONSKO PODJETJE

Stefan Liesnig

gramoznica
Schubraupenunternehmen
PLIBERK — BLEIBURG
Telefon (0 42 35) 259

prej. Pod podstreškom je bil kup listja zraven neukretno iztesanega voza, kakor ga je bil pustil lastnik Breznik, ko je nastilo zvračal.

Tu sem pride Peter ves zdelan. Mrak se je delal, zato se uleže v listje pod podstreškom. Zares slabo prenočišče gospodu z grada, ali nevarnost in nesreča zravnata vsak razloček med kmetom in plemenitašem.

Komaj se zakoplje v svoje suho ležišče, ko se prikaže drug mož iz gošče. Rokave je imel krvave in nosil je dolg nož v desnici. Pogleda skozi oknice v hišo, ali ker je videl, da je vse pusto in samošno, zavije jo proti skednju. Peter spozna — cigana. Hotel je od kraja vstati iz svoje postelje in oglasiti se staremu znancu; ali divji pogled izpod ciganovega čela ga ostraši. „Ko bi se maščeval nad menoj, da mu nisem v štiriindvajsetih urah pomagal iz kloštrske ječe?“ je mislil Peter. — „Bog vedi, ali je kri, ki mu orožje in roko rdi, tekla od srca turškega ali slovenskega?“ In Peter diha natihoma in se ne gane v listju. Cigan pa se malo ozira okrog, govori med zobe nekaj sam sebi, potem odrine vrata pri skednju in gre noter. Lestvica je bila prislonjena na oder, kjer je bilo shranjeno seno. Tam si pripravi med dišečimi suhimi cveticami ležišče, za cigana še predobro.

Zdajci prijezdi še kakih pet možakov po stezi proti samotni hiši od vasi sem. Kri je Petru zastajala, ko spozna, da so to Turki z glavó in petó. Poskačejo s konj, privežejo jih k plotu in gredó proti skednju. Tudi velik kosorep pes je hodil z njimi. Eden je stal tako blizu Petra, da bi ga bil ta lahko prijel za široke rdeče hlače. Sreča, da je pes iskal in vohal povsod okoli hiše, sicer bi bil njegov nos precej zasledil skritega Petra. „Oh Bog, in kaj bode potlej,“ je dejal Peter in jel je — kar že dolgo dolgo ni storil — jel je moliti.

Turki so iskali suhega sena za svoje konje. Zato precej gredó gledat na skedenj, in ko zagledajo lestvico prislonjeno in veliko mrve na odru, zlezeta precej dva gor po lestvi, da bi nametala sena za konje. Zbudi se cigan v mrvi in zagleda Turke na lestvi. Vendar ga ni pretresel strah kakor skritega Petra odzdolaj, ampak vstane pokonci in nagel ko strela odpahne prislonjeno lestvo, da loputne s treskom po lesenih, trdih tleh.

V tem trenutku prileti pes bliže, zavoha ubogega Petra v listju in začne nemiljeno natepati in lajati in zaganjati se v njegovo nogo. Proč je bilo s Petrom, že ni od straha vedel, ali živi še na tem svetu, ali ga je že konec. Turki na skednju, ko zaslišijo lajanje zunaj, popusté cigana na mrvi, mrvo in svoja dva ranjena tovariša, ležeča z razbito glavo pod dolgo težko lestvo, mislé, da so jih zasačili deželjani. Ko pa vidijo, da se pes le v listje zaganja in da človeško nogo cuka, izvlečejo preplašenega moškega ježa. Prepustivši ga psu, ki je postal še predrznejši, ko je videl, da so gospodarji njegove volje, pomagajo Turki najprvo svojima ranjenima tovarišema na skednju na noge. Ali cigan je trgal deske iz stene v svislih in jih je metal nanje. Morali so torej pobegniti s skednja brez mrve. Eden naloži na pol živega Petra ter ga vleče h konjem, drugi pa zapalijo poslopje, da bi tako ukrotili in uničili svojega drugega sovražnika, cigana, kateri jim je glave razbil, samemu pa niso mogli priti do kože. Pa preden je plamen švigal okrog strehe, raztrgal je na drugem oglu cigan steno, skočil na zemljo in Turki ga zagledajo, ko se jim je že daleč iz mraka krohotal, žugaje s pestjo.

Žareče poslopje je čudovito obsevalo to družbo. Videli so tudi Turki, da se temni, bilo jim je torej v tabor iti, tem bolj, ker so se morali bati, da jih ne sreča kako krdelce beguncev domačinov. Dva sta bila, kakor smo povedali, zelo obtolčena, da sta se komaj na sedlu držala. Oni trije pa se posvetujejo, kaj bi li s Petrom storili. Zdelo se je, da ga hoče eden zad za konja privezati in za ujetnika odpeljati v tabor; druga dva pa sta s smehom kazala na veliko grbo na Petrovih plečih, češ kaj nam bo taka kamela, ni za nobeno delo, tega ne bode nihče kupil za sužnja, ni vreden, da bi ga gonili na Turško s seboj. Pogovarjaje se nekaj časa, spodnesó naposled Petru noge, da trdo butne na zemljo ravno na zobe, zvečejo ga z jermenom za pete in kakor izurjeni rablji obesijo ga na prvo drevo, tako da je za pete privezan prosto visel med travo in oblaki. Nič ni izdalo, da je ubogi plemeniti gospod kričal na vse grlo in prosil svoje trpinčevalce, ki ga niso razumeli, samo zasmehovali so človeka, ki se tako grozno boji smrti.

Po stezi odidejo naglo Turki na brzih konjih. Peter Kozjak je visel, kri mu je vrela v glavo, le še slabotno je ječal; čudno se je razlegal njegov glas v mraku. Za las je manjkalo in njegova grešna, hudobije polna duša bi bila stopila na prag večnosti, na peklenski prag, brez pravega spokorjenja.

Ali za zdaj mu Bog še prizanese.

Cigan stopi iz gošče in na mah z nožem odreže jermen, ki je Petra pripenjal na brezovo vejo, in ga pristreže v roke. Kakor hlod pade Peter po tleh, ko ga cigan spusti. Kri mu je bila preveč stopila v glavo.

(Dalje prihodnjič)

Pliberški sejem na travniku

Vsak obiskovalec Pliberškega sejma bo pil

Schloßbräu

pivo!

Schlaf Dich gesund mit Stefitz Steppdecken

Ferdinand STEFITZ

STEPPDECKEN- UND BETTWARENFABRIK

Unsere Spezialerzeugnisse:

- STEPPDECKEN ALLER ART,
- FEDERKERNMATRATZEN sowie POLSTERMÖBEL

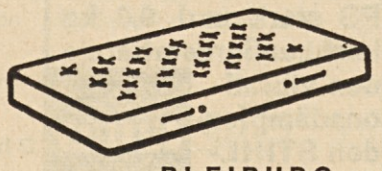

BLEIBURG

POHIŠTVENI SALON

JOHANN WUNTSCHEK

NONČA VAS pri PLIBERKU

vodilno koroško podjetje

- Pohištvo v vsakem slogu in zrezljane kmečke skrinje v lastni proizvodnji
- Razno pohištvo za vsakega in po primernih cenah.

Kdor se kopa in se Juno-savne poslužuje — svoje zdravje okrepčuje!

Hotel RUTAR

A-9141 Dobrla vas
Telefon 0 42 36 — 220

Na pliberškem sejmu si oglejte naš živalski vrt

PRECHTL

Kažemo vam vse živali celega sveta

MLADINA VABLJENA NA AVTODROM!

TRGOVINA S STROJI

MAKS TRAUN

PLIBERK — BLEIBURG

- vse poljedelske stroje
- šivalne stroje
- radio-aparate
- kolesa in motorna kolesa po ugodnih cenah

TRGOVINA

KARL FERRA

PLIBERK — BLEIBURG

Bahnhofstraße 16

Podružnica: Postgasse 13

Špecerija — manufaktura — premog — olje za kurjavo — gradbeni material

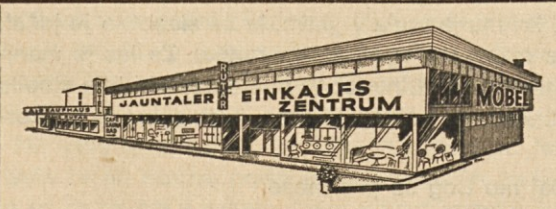

ŠOLARJI — STARŠI!

Knjige za šolo in vse ostale šolske potrebščine v A & O trgovini

RUTAR

A9141 Dobrla vas — Eberndorf
Telefon 0 42 36 — 220

Strokovna trgovina za motorne žage Vam ob priliki Pliberškega sejma nudi priložnost, ogledati si najznamenitejše motorne žage

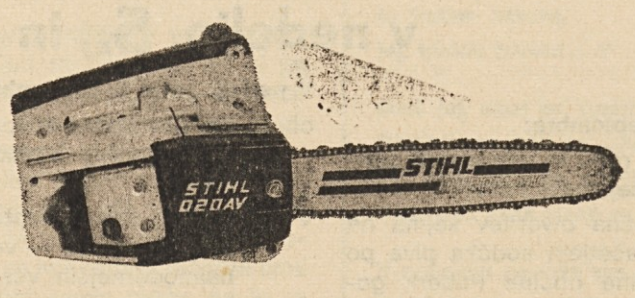

STIHL največja evropska tvornica motornih žag kaže poleg že znanih modelov, ki so se obnesli, številne popravljene modele motornih žag ter čisto nov lahek model — torej program za vsakogar.

JONSEREDS najpogosteje jo kupujejo v Skandinaviji. Obnesla se je predvsem zaradi varnosti pri obratu ter idealnem razmerju med težo in stvaritvijo. Jonsereds prinaša in kaže zboljšanja in novosti, ki vsakega zanimajo.

McCULLOCH najboljši ameriški izdelek z velikanskim programom ter z najlažjo motorno žago sveta „Power Mac 6", ki je postala zadnja tri leta zaradi zanesljivosti in ročnosti tako priljubljena.

Nadomestni deli in service:

hitri razvoj stavi nove zahteve in nove sestavne dele, vedno novo šolanje ljudi, da morejo ustreči vsem.

Zato ..... smo se specializirali na motorne žage, ker smo prepričani, da je to stroka zase, ki se hitro razvija ter stavi vedno nove zahteve.

Pomislite ..... pri nakupu ne samo kakšen fabrikat kupite, temveč tudi, kje kupite.

M. SPINDELBÖCK

9300 St. Veit/Glandorf
Berggasse 18
Telefon 0 42 12 — 26 18

V teh vprašanjih se obrnite na našega strokovnjaka in sodelavca

Edi Wernig
9141 Eberndorf — Dobrla vas
Telefon 0 42 36 — 311
(Tudi ob nedeljah)

Vesel začetek šolskega leta z
Ein frohen Schulbeginn mit
od 3. 9 do 9. 9. 1971

A&O

Wrigley-žvečilni gumi (bel, rumen, zelen) Wrigley-Kaugummi (weiß, gelb, grün)	1 zavojček p. Pckg S	**4.50**
Nesquick	400 g Dose S	**15.90**
A & O med A&O Bienenhonig	½ kg steklenica ½ kg Gl. S	**13.50**
BIC — kuli BIC — Kugelschreiber	etui z 4 komadi Etui à 4 Stück S	**6.90**
Manner lešnikove rezine Manner Haselnußschnitten	4 komadi 4er Pckg. S	**9.90**
Bensdorp čokolada v 9 različnih okusih Bensdorp Blockschokolade in 9 verschiedenen Sorten	3 komadi 3er Pckg. S	**4.90**
Inzersdorfer kruhov namaz Inzersdorfer Brotaufstrich	tri doze p. 3 Ds. S	**10.90**

Neobvezno priporočene, ne kartelirane cene
Unverbindlich empfohlene, nicht kart. Richtpreise

Kmetje, vaša nakupovalnica je

Kmečka gospodarska zadruga

PLIBERK

Zadruga prodaja po ugodnih pogojih vse kmetijske stroje, orodje, semenja, ostale potrebščine — KUPUJE žita in druge kmetijske pridelke

Domač denarni hranilni in kreditni zavod je

Hranilnica in posojilnica

PLIBERK

Stavbeno in pohištveno mizarstvo

Johan Drobesch

ŠMIHEL nad PLIBERKOM

se priporoča naročnikom — Izdelava kvalitetna — Cene zmerne!

IŠČEMO VODJA

za večje lesno podjetje v južni Nemčiji. Prednost ima, kdor zna tudi slovensko oziroma hrvaško. Dopise pošljite pod šifro „Zgornja Bavarska" na uredništvo našega lista.

Naš tednik

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24.— DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 60.— N. din, za USA in ostale države 7.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmaier, Radiše, p. Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.